

Inhoud

Debatfilm van het jaar	4
Playing for Success scoort	5
Openingstentoonstelling Grow Up!	6
OnderwijsTopTalentPrijs	7
Organisatie Onderwijsweek	11
Nationale OnderwijsWeek in vogelvlucht	13
De Onderwijsstad van het Jaar-verkiezing	15
Nationale startdag	16
Column: Er is veel meer dan school	16
Invoering plusdocument	19
Onderwijsfilmtips	23
De Vreedzame School	24
Vanuit Autisme bekeken	25
Kinderpostzegels steunt ontwikkeling	27
Welkom in Dordrecht	28

Voorzitter MBO raad over systeemfouten in het onderwijsstelsel

Groot onderhoud noodzakelijk

“Vier niveaus in het beroepsonderwijs die aan de boven- en onderkant zoveel verschillen, zijn de belangrijkste oorzaak van het imago probleem van het mbo”, aldus voorzitter van de MBO raad, Jan van Zijl. Hij maakt zich hard voor veranderingen in het onderwijsgebouw, in het vmbo en havo, en pleit voor een model waarin de vroegkeuze wordt uitgesteld. Van Zijl spreekt over noodzakelijk groot onderhoud. Maar niet alleen vormen moeten op de helling. Ook een verandering in de inhoud van het onderwijs wordt bepleit.

Het middelbaar beroepsonderwijs worstelt met een niet altijd even positief imago. “Als ik tijdens verjaardagen vertel dat ik voor het beroepsonderwijs werk, roept iedereen ‘moeilijk en belangrijk werk’. Ik weet, dat het in dergelijke reacties niet gaat over mbo 3 of 4, maar over studenten in mbo 1 en 2.” Met die opmerking van Jan van Zijl, voorzitter van de MBO raad, zitten we meteen bij twee zaken die hem en zijn brancheorganisaties behoorlijk dwarszitten. “Twee zaken moeten wat mij betreft op de

schop. De begripshantering in het onderwijs, de thans gebruikte begrippen en daarbij behorende afkortingen in het onderwijs, en de vroegkeuze.” Als Van Zijl praat over de tijd waarin de thans gehanteerde begrippen en de daarbij horende organisatie van het onderwijs in de Kamer werd vastgesteld, klinkt zo nu en dan de tijd nog door. In de tijd waarin de beslissingen over de vorming van de roc's (regionaal opleidingscentrum) werden genomen, het vmbo het licht zag en de mavo verdween, zat Van Zijl zelf in de Tweede Kamer voor de PvdA, maar deed er niet de woordvoering voor onderwijs. De sector was hem toen vreemd, inmiddels voelt hij zich er meer dan thuis en verbaast zich over de toenmalige besluitvorming

Apenjargon

De gehanteerde begrippen als theoretische leerweg (vmbo-t), gemengde leerweg, kaderberoepsgerichte leerweg, basisberoepsgerichte leerweg noemt hij apenjargon. “Ik ben ervan overtuigd, dat het merendeel van de Kamerleden die begrippen niet kennen. “Vier niveaus

in het beroepsonderwijs die aan de boven- en onderkant zoveel verschillen, zijn de belangrijkste oorzaak van het imago probleem van het mbo. Dat gaat gewoon over onderwijs aan kwetsbare jongeren. Ik vind dat je voor die jongeren echt alles uit de kast moet halen. Top-onderwijs en een topbegeleiding moet je die jongeren bieden, maar het is geen middelbaar beroepsonderwijs! In die indeling in vier niveaus is geprobeerd de onderkant tot de helft te verheffen. Het zit in de wortels van de politiek om het mooier te maken dan het is. Het wordt tijd om daar eerlijk over te zijn. Als het over problemen gaat in het mbo, gaat het vaak over mbo 1 en 2 en niet over niveau 3 en 4, waar de mensen worden opgeleid die er bijvoorbeeld voor zorgen dat hier iedere dag 100 computers draaien.”

Van Zijl en de zijnen vinden het hoog tijd in die systeemfouten verandering te brengen.

[Lees verder op pagina 3 >](#)

Onderwijswethouder zoekt het in verbinding

In Dordrecht en de Drechtsteden blijkt de kracht van een goede onderwijswethouder te zitten in het verbinden van partijen die direct of indirect bij het onderwijs betrokken zijn. Bert van de Burgt over onderwijskwaliteit, over informeel en formeel leren en over beroepsonderwijs samen met het bedrijfsleven

[Lees erover op pagina 9 >](#)

Snel internet is een basisvoorwaarde voor kwalitatief onderwijs

De PO-Raad ziet snel internet als belangrijke voorwaarde voor toekomstbestendig onderwijs. Voorzitter Rinda den Besten: “21e-eeuws onderwijs vraagt om leermethoden die modern, op maat en activerend zijn en dat de leerling centraal stelt. De inzet van ICT is daarbij cruciaal.”

[Lees erover op pagina 14 >](#)

Informeel onderwijs verruimt de leertijd

Zeki Arslan, Platform Informeel Onderwijs & CAOP: “Om de onbenutte talenten aan te spreken, volstaat het niet om alleen een beroep te doen op het formele onderwijs. Informeel onderwijs kan daar een belangrijke rol in spelen, maar dat vergt wel verbreding en betere benutting.”

[Lees erover op pagina 21 >](#)

Nationale OnderwijsWeek

5 okt t/m 9 okt 2015

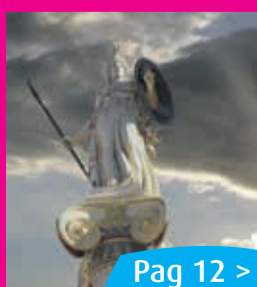
www.nationaleonderwijsweek.nl

Pag 10 >

Beroepsonderwijs verandert werkendeweg

In de Duurzaamheidsfabriek ontplooit zich een unieke samenwerking die werknemers aflevert met een opleiding die past bij de actuele vraag van bedrijven.

Pag 12 >

Column: De godinnen van het onderwijs

‘Het onderwijs, in gietijzer gegoten, paste perfect in deze omgeving: klassikaal, gericht op kennis, vaste roosters, veel stampen.’

Pag 17 >

Het bedrijfsleven staat in de rij

Een verhaal over vakwedstrijden op het vmbo en mbo. “Als ik die docenten zie glunderen wanneer hun leerlingen in de prijzen vallen... dan zijn hun schoenen zes maten te klein, zo trots zijn ze.”

Bij Foto Koch altijd keuze uit twee foto's

Traditioneel

Puur

Naast de klassieke portretfoto maken we ook altijd een pure foto, waar kinderen 'losser' opstaan.

Met 'puur' bedoelen we dat we het kind in verschillende natuurlijke poses vastleggen. Ieder kind is anders en heeft een eigen houding. Verlegen, stoer, open, spontaan.

Traditioneel

of

Puur

FOTO KOCH

schoolfotografie

www.fotokoch.nl

 /fotokochschoolfotografie

Vervolg van pagina 1 >

Hij noemt het groot onderhoud aan het onderwijs; geen totale stelselwijziging. Hij wijst op de opwaartse druk die er in het onderwijs is opgetreden. "Alle ouders willen hun kinderen op de havo hebben. Maar het is inmiddels het onderwijs met de meeste zittenblijvers, met leerlingen die er langer over doen,

"Twee zaken moeten wat mij betreft op de schop, dat is de begripshandeling in het onderwijs en de vroegkeuze."

met veel leerlingen die afstromen. Misschien moet je wel vaststellen dat het havo niet is geworden wat ervan werd verwacht?"

Vroegkeuze

Een tweede ergernis die de huidige inrichting en organisatie van het onderwijs betreft is de keuze die kinderen op jonge leeftijd moeten maken. De OESO noemt het middelbaar beroepsonderwijs in Nederland goed, eigenlijk is het top, een mix van schools en duaal, met een goede betrokkenheid van het bedrijfsleven. Maar die vroegkeuze in het Nederlandse onderwijs noemt de OESO een probleem. De keuze die kinderen op 12-jarige leeftijd moeten maken vmbo en havo vormt echt een stevig probleem. Wij bepleiten niet het havo af te schaffen, maar wel om een discussie te voeren over de positie van het havo.

Van Zijl legt een tekening op tafel waarmee een nieuw landschap wordt geschetst om in het onderwijs de vroegselectie voor een deel te voorkomen en waar noodzakelijk te verzachten. Hij wijst erop dat landen in Europa het onderwijs voor een belangrijk deel zo is ingericht en dat in moderland Finland gewerkt wordt met een soort van middenschool, dat het te vroeg moeten kiezen van kinderen voorkomt.

"De jongeren uit mbo1 ontvangen dan niet langer een diploma van het beroepsonderwijs, maar kunnen via de entreeopleiding in een aantal gevallen de arbeidsmarkt op." Van Zijl geeft aan dat de door de MBO Raad ontwikkelde denkrichting door velen wordt gedeeld. Ook in kringen van de krijgen van de VO-raad en het vmbo wordt met instemming op de denkrichting gereageerd."

wijl die tekorten er niet zijn niet in de mate zoals er over gesproken wordt. Wat wel hout snijdt is de voorspelling, dat we veel vaker te maken zullen krijgen met lossere arbeidsverhoudingen, mensen zullen vaker van baan veranderen.

Onder invloed van snelle technologische ontwikkelingen zullen banen veranderen. Het is wel duidelijk, dat mede ook daarom smalle opleidingen heel kwetsbaar zijn en dat we daarom veel breder moeten gaan opleiden." ■

"Misschien moet je wel vaststellen dat het havo is mislukt..."

Breder opleiden

Als we het over de toekomst van het beroepsonderwijs hebben, dan moet je je mede oriënteren op ontwikkelingen die zich op de arbeidsmarkt voltrekken. De voorzitter van de MBO Raad verwijst naar het Manifest Het Mbo in 2025, een rapport van de sector zelf over 'een toekomstbestendig mbo'. Jan van Zijl loopt de ontwikkelingen nog even langs. "De tekorten aan technische vakmensen bijvoorbeeld, daar wordt met enige regelmaat, vind ik, licht hysterisch over gesproken. Ter-

Thema Onderwijsweek 2015

Meer dan school

Leren vindt niet alleen plaats in een klas, in een schoolgebouw. Er is meer dan school. Het leren buiten school is omvangrijk en groeit aan gewicht en betekenis. Kinderen, jongeren leren thuis, in de wijk, op straat, bij een sportvereniging, een zomerkamp, in weekend- en vakantiescholen, in de naschoolse opvang, etc. Volwassenen leren na hun opleiding heel veel op en in de praktijk, in de omgang en samenwerking met anderen. Daar krijgt vakkennis en beroepsbekwaamheid gewicht en grote waarde. Scholen zijn geen exclusieve leeromgevingen en het verdient aanbeveling het brede leren in beeld te krijgen. Het is van belang dat het onderwijs in de school vaker en beter afgestemd wordt op het leren buiten de school.

In de huidige kenniseconomie is niet zozeer behoefte aan beroepskrachten met een grote hoeveelheid kennis, maar aan competente mensen die zich door middel van een leven lang leren blijven ontwikkelen én zich kunnen aanpassen aan veranderende omstandigheden. De bredere basis van competenties die daarvoor nodig is en het ontwikkelen van ook 'niet-schoolse' talenten wordt gestimuleerd in leeromgevingen die het schoolse leren verweven met het leren in de beroepspraktijk. Informeel onderwijs, hybride leren en circulaire educatie vormen daarom een wezenlijke toevoeging aan het reguliere/traditionele onderwijs.

Belangrijke basis

Er is als het over leren en ontwikkeling gaat, 'Meer dan school'. Wat niet wegneemt dat het onderwijs, de school voor een ieder een belangrijke basis biedt. School biedt een kapstok, een kader waarbinnen nieuwe kennis en vaar-

digheden betekenis en gewicht krijgen. Het onderwijs biedt de begeleiding van professionals die voor duiding, inbedding, begeleiding en ondersteuning van leer- en ontwikkelingsprocessen van onmisbare betekenis zijn.

Het is van belang dat het onderwijs in de school vaker en beter afgestemd wordt op het leren buiten de school.

(Jonge) mensen leren bijna altijd en overal. Vooral ook buiten school, zonder specifiek leerdoel. Dit leren vindt op een non-formele manier plaats, bijvoorbeeld op de sportclub.

De kennis die zo wordt opgedaan overstijgt de kennis en vaardigheden die in het schoolse onderwijs aan de orde zijn. Dat deze manier van leren essentieel is, merk je in het onderwijs: als de verbinding met de belevingswereld van leerlingen en studenten al te zeer ontbreekt dan zie je dat meteen terug in de slechte en steeds vaker ontbrekende motivatie. In vergelijking met leerlingen in andere landen zijn Nederlandse leerlingen op school weinig gemotiveerd om te leren, aldus de Onderwijsinspectie in het Onderwijsverslag over 2013-2014.

Steun en stimulators

Buitenschools leren kan nadrukkelijk een steun en stimulators vormen voor het schoolse

leren. De school kan hiervan profiteren. Het verbinden en vervlechten van het onderwijs met de (beroeps)praktijk, met zaken die in de directe leefomgeving een rol spelen, verhoogt de motivatie en betrokkenheid van leerlingen en studenten. Bovendien legt het informeel leren een bredere basis van competenties (attitude) en vult het onderwijs ook aan door het ontwikkelen van talenten die 'niet schoolse' zijn. De aandacht voor informeel leren past in een brede beweging waarin eigen verantwoordelijkheid en initiatieven van burgers steeds belangrijker worden in het realiseren van onderwijs, zorg en hulpverlening. Daarom is 'Meer dan School' het thema van de Nationale OnderwijsWeek 2015. ■

Onderwijsfilm van het Jaar?

Debatfilm over het doel van het onderwijs

De Onderwijsfilm van het Jaar moet naar de overtuiging van de jury een film zijn die inspireert en vooral uitdaagt en aanzet tot debat over het onderwijs. De documentaire, die we hier bespreken, voldoet weliswaar niet volledig aan die doelstelling, maar schiet wel in het hart van een actueel debat. 'Doel van het Onderwijs' is een belangrijke documentaire, die stem geeft aan het debat over de toekomst van het onderwijs. Daarom noemen we 'Doel van het Onderwijs' uit tot de debatfilm van het jaar.

De onzekerheid over de inrichting en vormgeving van het onderwijs is groot, omdat de veranderingen in de samenleving ingrijpend zijn en zich met grote snelheid voltrekken. Staatssecretaris Dekker heeft er zelfs een Platform (Platform 2032) voor ingericht onder voorzitterschap Paul Schnabel om het gesprek over de toekomst vaart en vorm te geven.¹

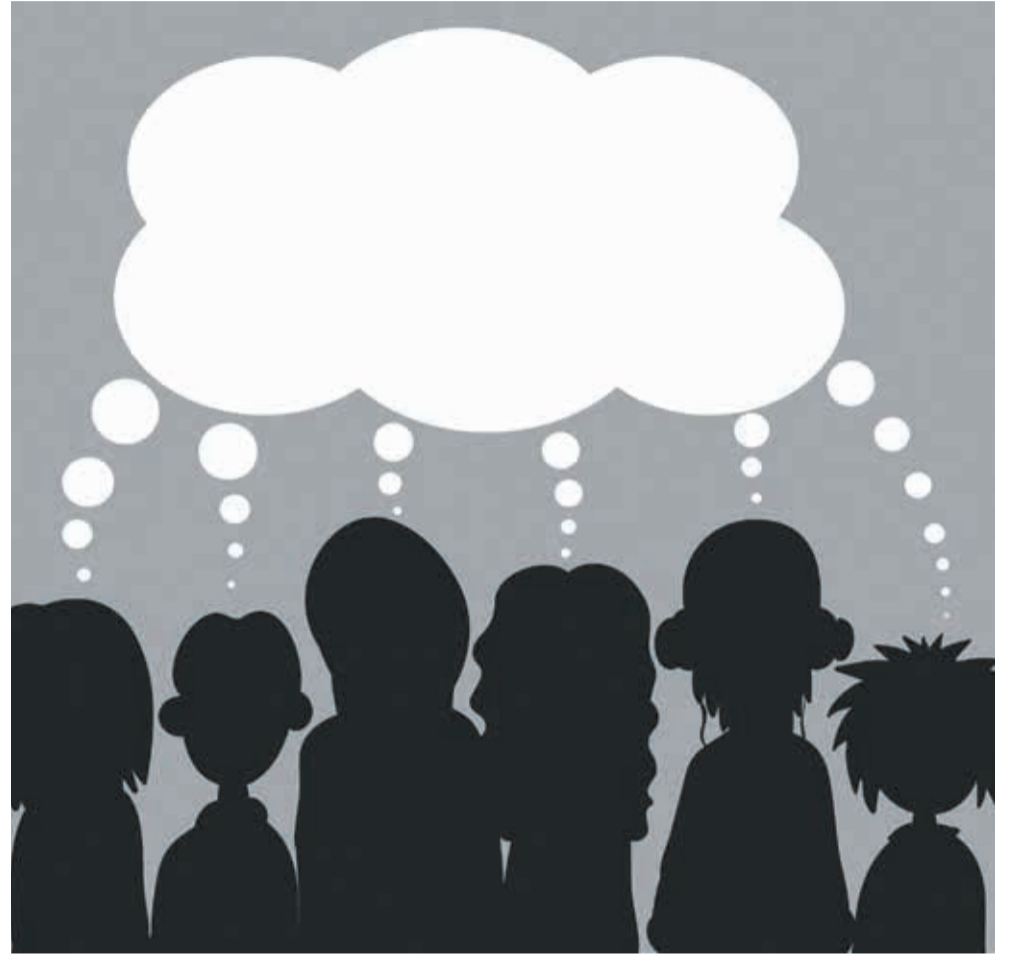
U-Curve

In de documentaire Doel van het Onderwijs introduceert Claire Boonstra de U-curve die we met elkaar moeten doorlopen om bij het onderwijs van de toekomst uit te komen. De linkerkant van de U, de lijn naar beneden staat voor 'loslaten en bevragen'. Het loslaten van de bestaande vormen is noodzakelijk om de vragen

open te kunnen bespreken. Vragen als: waarom jaarklassen, waarom hoger versus lager onderwijs, waarom stil zitten en waarom één norm voor iedereen? De onderste lijn, de kromming van de U, staat voor de vraag 'wat nu eigenlijk het doel is van onderwijs?' Pas als die vragen beantwoord zijn kunnen we toekomen aan de opgaande rechter lijn van de U 'het invullen en creëren'.

Van Jelmer Evers, een docent geschiedenis, Albert Boswijk (European Centre for the Experience Economy, Gert Biesta, hoogleraar aan de Brunel University, via leerlingen en studenten komt de film uit bij gewenste doelen voor het onderwijs van de toekomst. Je kunt zeggen, dat iedere bijdrage aan de film de uitdaging oplevert om het gesprek nader aan te gaan. Dat is dan precies de bijdrage die de documentaire levert, kan leveren aan een niet langer vrijblijvend, maar indringend gesprek over de toekomst van het onderwijs.

Bij het ter perse gaan van deze krant worden plannen gesmeed om de film online aan te bieden en ter beschikking te stellen van lerarenopleidingen, scholen, schoolbesturen. Deze documentaire kan zo, samen met het gezamenlijk en structureel bevragen van het 'waarom' en het 'waartoe', voeding geven aan de beweging van het onderwijssysteem. ■

advertentie

Lesmaterialen verkrijgbaar voor:

- basisonderwijs (groep 7/8)
- voortgezet onderwijs (vmbo t/m vwo)
- MBO

Beter leren en omgaan

- Hoe kunnen leerlingen het beste toetsen leren?
- Hoe slaan ze informatie beter op in hun geheugen?
- Hoe worden ze sociaal vaardiger?

Recente onderzoeken werpen steeds meer licht op hoe het brein het beste informatie opneemt en onthoudt. Maar ook op de rol die sociale vaardigheden spelen bij leren. Hersenonderzoek, maar ook psychologisch en onderwijskundig onderzoek, vormt de basis van de lesmethoden **Breingeheimen studievaardigheden** en **Breingeheimen sociale vaardigheden**.

Wilt u meer weten? Neem een kijkje op onze website www.breingeheimen.nl

Op de website kunt u ook gratis proeflessen downloaden om uit te proberen in uw klas. Werkt uw school liever digitaal? Vraagt u dan een gratis demo-account aan via info@breingeheimen.nl of telefonisch (T 0320-850839).

Breingeheimen

Breingeheimen studievaardigheden ook interactief digitaal verkrijgbaar!

Innovatief onderwijsprogramma groeit binnen en buiten betaald voetbal

Playing for Success scoort op zelfvertrouwen

Zes jaar geleden openden de deuren van de eerste leercentra bij PEC Zwolle, PSV en ADO Den Haag. Tijdens de Nationale OnderwijsWeek wordt in onderwijsstad Dordrecht het startsein gegeven voor de komst van het 27ste Playing for Success leercentrum, in het stadion van de plaatselijke fc.

“Playing for Success gebruikt de bijzondere sfeer en de uitdagende wereld van het topvoetbal om kinderen een duwtje in de rug te geven,” zegt Irene de Kort van KPC Groep. Zes jaar geleden haalde zij het van oorsprong Engelse onderwijsconcept naar Nederland, met succes. De Kort: “Veel harder dan de afgelopen jaren konden we niet groeien.” Meer dan 10.000 leerlingen tussen 9 en 14 jaar hebben het Playing for Success programma inmiddels gevolgd. Steeds meer betaald voetbalorganisaties, onderwijsbesturen en gemeenten maken zich hard voor de komst van een leercentrum in het stadion van een van de betaald voetbalorganisaties in Nederland. 80 Procent van de clubs in de Eredivisie en een groeiend aantal clubs uit de Jupiler League beschikken inmiddels over zo’n leercentrum. Playing for Success groeit. Steeds vaker ook buiten het voetbal.

Leren kan gewoon leuk zijn

Het naschoolse programma is bedoeld voor kinderen van 9 tot 14 die op school niet de prestaties leveren die van hen worden verwacht. Vaak heeft dat sociaal-emotionele redenen. De bijzondere locatie, de intensieve begeleiding en de contacten met de spelers zorgen ervoor dat kinderen weer ervaren dat ze wel degelijk kunnen leren en dat leren ook gewoon leuk kan zijn.

Van de deelnemers stroomde 82% door naar een beroepsopleiding, of vond passend werk

Het hele stadion wordt ingezet bij opdrachten die te maken hebben met taal, rekenen of ICT. Playing for Success noemt het *Leren met een WOW-factor*. Deelnemers boeken met name winst in hun sociaal emotionele groei, vooral op het gebied van cognitief zelfvertrouwen en motivatie. Dat blijkt uit onderzoek dat werd verricht door het Verwey-Jonker Instituut. Sinds 2011 hebben, met steun van Het Platform Beroepsopleiding, zo’n 700 jongeren die vroegtijdig hun school dreigden te verlaten, deelgenomen aan een aangepast programma, gericht op doorstroming naar opleiding of werk. Aan het programma werd deelgenomen door vier ROC’s. Van de deelnemers stroomde 82% door naar een beroepsopleiding, of vond passend werk. Het programma scoort daarmee ver boven het gemiddelde van het programma Aanpak Jeugdwerkloosheid.

Nog een wereld te winnen

In Rotterdam worden successen geboekt met een leercentrum bij Rotterdam Basketball Col-

lege. En ook buiten de sport blijkt het onderwijsconcept aan te slaan. In Den Haag wordt samengewerkt met het AFAS Circustheater. In Almere beschikt Playing for Success over leercentra bij Stadslandgoed De Kempaans en Schouwburg Almere. “Maar er is nog een wereld te winnen,” vindt Irene de Kort. “We zijn nog lang niet klaar in het betaald voetbal, maar in principe kunnen we op elke WOW-locatie een leercentrum starten. Met name de culturele sector en de groensector lenen zich hiervoor. Toen we vijf jaar geleden startten, was ons doel om jaarlijks 18.000 kinderen weer plezier in het leren te geven. Die doelstelling staat nog steeds overeind.”

Tijdens de Nationale OnderwijsWeek worden op woensdagmiddag 7 oktober, in een groot aantal Playing for Success leercentra, presentaties en workshops georganiseerd. ■

Voor meer informatie

Kijk op www.playingforsuccess.nl

Openingstentoonstelling Grow Up!

Het vernieuwde Nationaal Onderwijsmuseum

In het vernieuwde recent geopende Nationaal Onderwijsmuseum in Dordrecht vinden veel activiteiten van de Nationale OnderwijsWeek plaats. Als je toch een van de interessante bijeenkomsten in Dordrecht gaat bijwonen, is dat een mooie gelegenheid om de eerste wisseltentoonstelling in het Onderwijsmuseum te bezoeken. De tentoonstelling Grow Up! - over tieners en schoolagenda's.

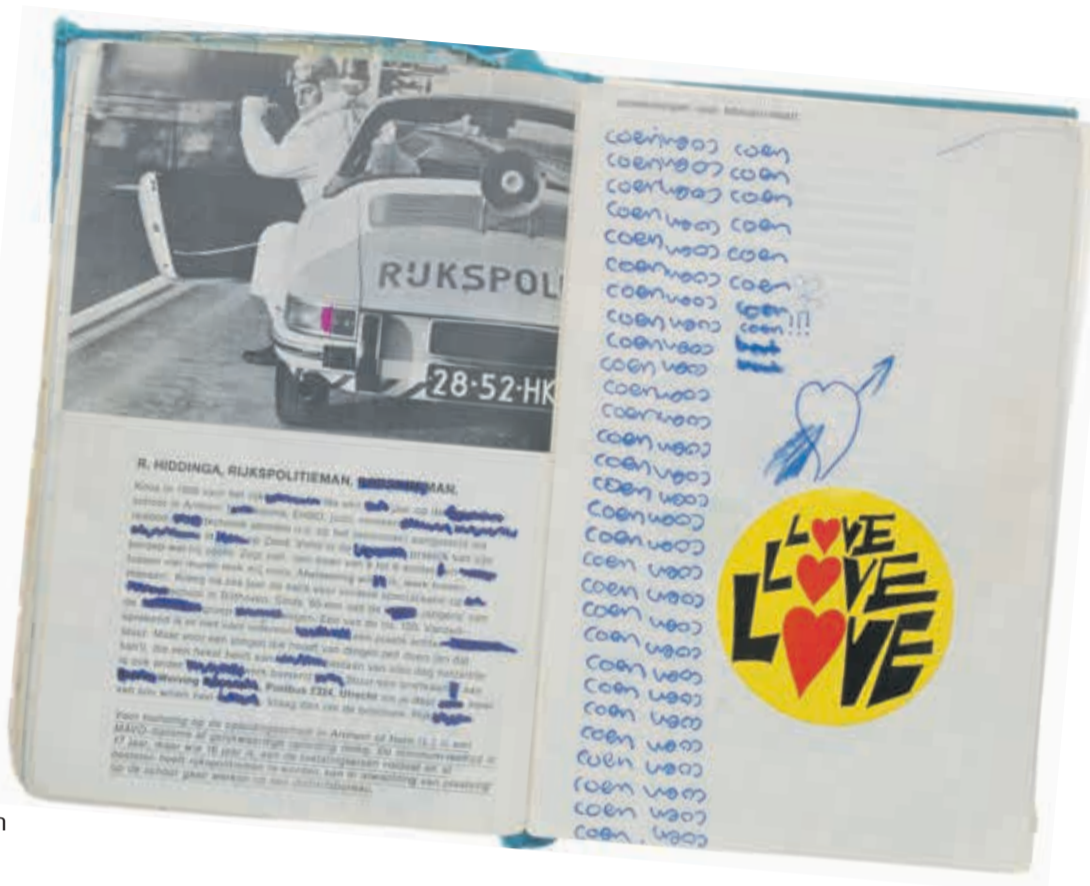
Schoolagenda's, het Onderwijsmuseum heeft er ruim duizend in huis. Samen met foto's, filmpjes, video's en geluidsopnamen geven ze in het souterrain een beeld van de jeugd- en jongerencultuur.

"Mijn schoolagenda was voor mij een soort dagboek." - Desiree Jonkers, Mavo, Willem de Zwijgerschool, Schiedam, 1968-1972

Plaatjes van pop- en filmsterren, gesprekken met klasgenoten, tekeningen, spreuken, hartjes... maar ook: huiswerk, lesroosters en cijferlijsten. De schoolagenda vertelt ons wat er in het hoofd van de scholier omgaat. De tentoonstelling Grow Up! schetst aan de hand van schoolagenda's een beeld van de opgroeiende jeugd van de jaren 50 tot nu.

Lifestyle-document

Wanneer na de Tweede Wereldoorlog het saaie huiswerkboekje verandert in een schoolagenda groeit dit boekwerk al snel uit tot een persoonlijk lifestyle-document, waarin naast huiswerk en lesroosters óók plaatjes van popgroepen, liefdesbrieven, dagboekachtige teksten en spreuken werden geplakt en geschreven. De boekjes groeien uit tot dikke, volgeplakte boekwerken.

"Echt jongensgek was ik. Chris, Mark, Marcel, Remco en ga zo maar door." - Isolde Hooijenga, VWO, Christelijk Lyceum, Alphen aan de Rijn, 1985-1991

De jeugd op haar beurt blijft de agenda's aanvullen met eigen plaatjes. Maar ook meer persoonlijke berichten zijn terug te vinden in de agenda's. Verliefdheden uiteraard, maar ook andere 'groeipijnen' zoals de eerste baantjes, groeiend politiek besef, het eind-examen, of het overlijden van een familielid. Grow Up! toont de roerige tienerjaren in al zijn kleur en verscheidenheid. ■

Van Eppo tot Playboy

De producenten van schoolagenda's, met name uitgeverij Rijam, spelen hier handig op in en ontwikkelen schoolagenda's die aansluiten op de wensen van de jeugd. Aanvankelijk zijn dat algemene agenda's met veel plaatjes van popsterren en reclames van verschillende fabrikanten. Medio jaren 80 verschijnen de eerste zogenaamde 'licentie-agenda's': agenda's helemaal gewijd aan 1 merk, zoals spijkerbroekenmerk Lois, stripblad Eppo en zelfs het blootblad Playboy.

advertentie

T³ NEDERLAND

T³ Nederland Symposium

7 oktober 2015

Onderzoekend leren, laat de leerlingen denken en onderzoeken

NIEUW CURRICULUM

Met o.a. een lezing van Jos Tolboom, leerplanontwikkelaar wiskunde en informatica bij SLO en vele interessante workshops.

Kijk voor het programma en de workshops op de website www.t3nederland.nl en meld u aan!

Locatie: Carlton President Hotel Utrecht (gratis shuttlebus vanaf station Maarssen)

Tijd: 16.00-21.00 uur

TWENTY FIRST CENTURY SKILLS

WISKUNDIGE DENKACTIVITEITEN

T³ NEDERLAND

EXAMENSTAND

Teachers Teaching with Technology™

T³ is een groep docenten wiskunde en natuurwetenschappen. Zij zetten zich in om lesmateriaal te ontwikkelen waarbij moderne technologie gebruikt wordt om meer inzicht en betrokkenheid te creëren onder de leerlingen. Daarnaast houdt T³ zich bezig met het ontwikkelen van nieuwe didactische werkvormen in combinatie met technologie. T³ wordt ondersteund door Texas Instruments.

Meer info op we website www.t3nederland.nl of via info@deprojectwinkel.nl

Uitreiking OnderwijsTopTalentPrijis 2015

Op 8 oktober wordt in het gloednieuwe Nationaal Onderwijsmuseum van Onderwijsstad Dordrecht de jaarlijkse OnderwijsTopTalentPrijis uitgereikt. De prijs is bestemd voor startende leerkrachten die tijdens hun opleiding een bijzondere prestatie hebben geleverd.

Meer dan dertig lerarenopleidingen hebben dit jaar een of meer oud-studenten aangemeld. Er zijn twee categorieën: basisonderwijs en voortgezet onderwijs. In beide categorieën bestaat de prijs uit een prachtige bronzen trofee en een geldbedrag van € 1.000,-. De winnaars ontvangen tevens een jaar gratis lidmaatschap van de Algemene Onderwijsbond en een jaarabonnement op vakblad Didactief. Bovendien krijgen alle deelnemende studenten de mo-

gelijkheid hun werk scriptie of onderzoeksverslag bijvoorbeeld gratis op een professionele manier in eigen beheer te publiceren bij het Platform Maak je eigen Onderwijsboek.

Duizenden enthousiaste docenten

Op de lerarenopleidingen in Nederland barst het van het talent. Dat blijkt ieder jaar weer bij het uitreiken van de diploma's, als duizenden enthousiaste jonge docenten de opleiding verlaten en in het onderwijs gaan werken. Met de OnderwijsTopTalentPrijis hebben lerarenopleidingen elk jaar de mogelijkheid om deze (oud-)studenten voor het voetlicht te halen. De prijs laat zien dat een lerarenopleiding een waardevolle opleiding is. En wie leraar wil worden, kiest voor een verantwoordelijk, uitdagend en veelzijdig beroep.

Elke pabo mag één student(e) afvaardigen binnen de categorie "basisonderwijs". In de

Wie leraar wil worden,
kiest voor een verant-
woordelijk, uitdagend en
veelzijdig beroep

categorie "voortgezet onderwijs" mag een opleidingsinstituut maximaal drie personen nomineren, uit verschillende vakgroepen. Alle inzendingen worden beoordeeld door specialisten van de CED-Groep. Een breed samengestelde jury (politiek, media en onderwijs) kiest de winnaars.

De organisatie is in handen van het Instituut voor Nationale Onderwijs Promotie (INOP) i.s.m. CED-Groep, AOb, Didactief en Platform Maak je eigen Boek, een initiatief van uitgeverij Leuker.nu. De prijs wordt mede mogelijk gemaakt door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. ■

OnderwijsTopTalent 2014

Winnen door relevant probleem

Vorig jaar won Lianne Muis (23) de OnderwijsTopTalentPrijis voor het basisonderwijs. Tijdens haar pabo-studie aan de Stenden Hogeschool deed Lianne onderzoek naar de problemen van startende leerkrachten en heeft ze een speciale app ontworpen voor de aanpak daarvan.

Vorig jaar won Lianne Muis (23) de OnderwijsTopTalentPrijis voor het basisonderwijs. Tijdens haar pabo-studie aan de Stenden Hogeschool deed Lianne onderzoek naar de problemen van startende leerkrachten m.b.t. leerlingen met een ondersteuningsbehoefte. Ze ontwierp voor deze aanpak een speciale app.

"Ik had niet verwacht dat ik zou winnen", vertelt Lianne. "De andere genomineerden hadden mooie producten ontworpen. Maar ik won! De jury noemde de uitval onder startende leerkrachten een evident probleem van deze tijd. Lianne gaat via de app te rade bij de leerling. Wat vindt hij van het lesgeven? Lianne verkrijgt waardevolle informatie via de leerlingen en vraagt wat zij nodig hebben. Maar ook wordt gekeken naar waar de leerkracht zichzelf in kan verbeteren.

Aan de slag met innovatie

Na het winnen van de prijs werd Lianne overspoeld door interviewverzoeken voor bladen, kranten en de radio: "In het begin was het wel druk. Maar iedereen was hartstikke trots, mijn familie en vrienden. En ik heb nu contact met een uitgever die met de app aan de slag wil. Dus er zit nog een staartje aan. Dat is heel

Fragment juryrapport Lianne Muis: 'De uitval onder beginnende leerkrachten is veel te hoog. Daarom is iedere benadering die ertoe bij kan dragen om deze uitval te verkleinen belangrijk. Lianne slaagt er bovendien in om een eigentijdse innovatie te realiseren (de app) waardoor de toepasbaarheid groot is. Tevens levert zij daarmee een bijdrage aan het praktisch vormgeven van passend onderwijs in de klas en ook dat is een prestatie van formaat.'

leuk." Lianne staat inmiddels gewoon voor de klas. "Het afgelopen jaar heb ik ingevallen in de gemeente Hardenberg en moet ik er drie maanden er tussenuit. Dit schooljaar ben ik gestart op het VSO en sta ik twee dagen per week voor de klas als groepsleerkracht." In de toekomst zou Lianne het liefst twee of drie dagen lesgeven en daarnaast aan de slag gaan met onderwijsvernieuwing. "Ik vind het leuk om over nieuwe dingen te lezen en zou me graag met innovatie bezig te houden."

Lianne wil haar opvolger het volgende meegeven: "Geniet ervan. In het begin word je overspoeld. Het is mooi om te winnen, maar het is ook mooi om alle producten van de andere genomineerden te zien. Die dag is uberhaupt al heel mooi. Dus laat het over je heen komen en geniet." ■

"Er zit nog een
staartje aan."

Duurzaam en maar nul calorieën

Het drinken van kraanwater op school kan bijdragen aan een gezondere levensstijl van kinderen. Kraanwater is duurzaam, bevat 0 calorieën en is gezond. Overgewicht is een groot probleem bij scholieren. De waterbedrijven stimuleren daarom het plaatsen van tappunten in het schoolgebouw en op het schoolplein.

Join the Pipe heeft samen met de waterleiding bedrijven een vandaal bestendig tappunt ontwikkeld dat zowel binnen als buiten kan worden geplaatst. Het tappunt kan zomer en winter blijven staan en vergt weinig tot geen onderhoud. Bij bestelling van een kraanwater tappunt ontvangen alle leerlingen een herbruikbare kraanwater fles. Deze duurzame fles wordt in Nederland

gefabriceerd van BPA-vrij plastic en is erg handig voor de leerlingen op school en onderweg. Tevens kunt u zich opgeven voor de Avondvierdaagse op kraanwater van 2016 en ontvangt u voor alle leerlingen een pin voor op de medaille.

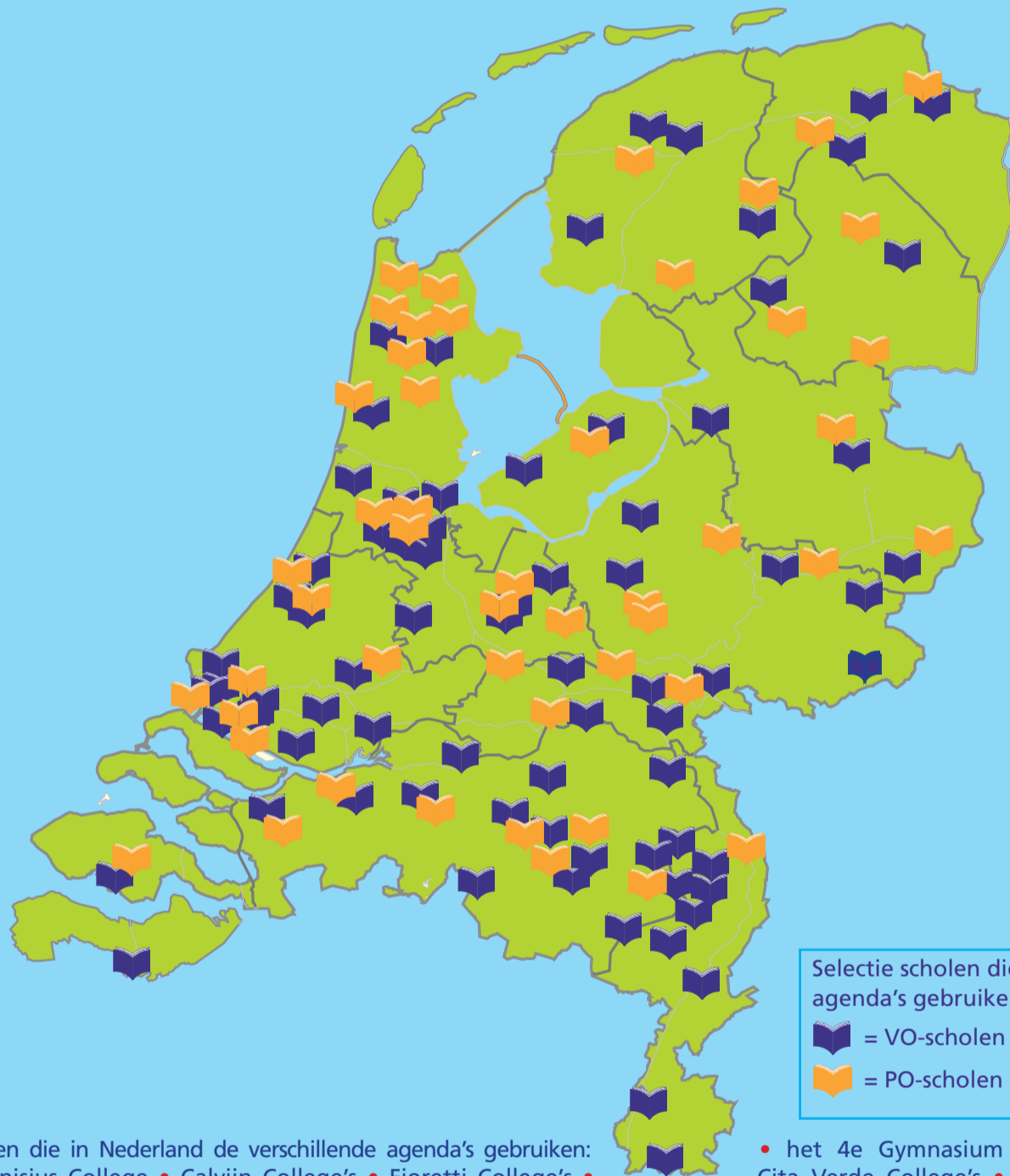
Kijk voor meer informatie op
www.join-the-pipe.org

Leerlingen Plan Agenda's

ELO-scholen gaan hand in hand met CitrusPers om te leren PLANNEN met papieren Agenda's!

Voor het bbPO hebben we vanzelfsprekend ook een PlanAgenda én de Schooltuin & Duurzaamheid Plan Agenda!

Selectie scholen die de CitrusPers agenda's gebruiken.

 = VO-scholen

 = PO-scholen

Een greep uit de scholen die in Nederland de verschillende agenda's gebruiken:

Th.J.Rijkenschool • Canisius College • Calvinj College's • Fioretti College's • Cygnus Gymnasium • SWS het Wilgerijs • Effent Scholengemeenschap •

Primary School Hilversum • Goese Lyceum • CSG Groene Hart • Hilvertsheem Beatrix • Jan van Brabant College's • Lorentz Lyceum • Ostrea Lyceum • Basisschool H.J.Piekschool • Mijn School • Mytyschool Eindhoven • Noordrand College • ORS Lek en Linge • OSG Montessori College Hengelo • De Populier • PrO de Bolster • Raayland College's • RK SGM Rodenborchcollege • SGN Het Rynlands Sassenheim • St.-Jozefmavo • SG Sophianum • Stedelijk Gymnasium Arnhem • SGM St. Maartenscollege • Strabrechtcollege • Teylingen College • Udens College • WellantCollege Linnaeus • Willem van Oranje College's OBS • OBS Angelslo • Lingeborgh College • De Bolster • Daltonschoon DonBosco • Elde College • SKO de Gouw • Heldringschool • Anna Frank Wereldkidz • Charlemagne College's • IVO-Deurne de Sprong • de Odyssee • Oosterboerschool • Anna Van Rijn College • Openluchtschool Breda, het Kasteel • Parkschoon • Pieter Nieuwland College • OBS de Roos • PrO de Viaan • Wilhelminaschoon • Witte Olifant • kbs de Horizon • PiusX College's • pcb Regenboog • Melanchthon Mathenesse • etc.

• het 4e Gymnasium • de Berkenschutse • Cita Verde College's • Commanderij College's • Gemini College • Gertrudis College • International

Uw school ook, zoals die bij u in de buurt...?
Vraag via info@citruspers.net een voorbeeldagenda aan!

CitrusPers bv

Silodam160 • 1013 AS Amsterdam • Tel: 020 - 320 26 09 • Fax: 020 - 20 314 00
info@citruspers.net • www.citruspers.net

Motto van onderwijswethouder Bert van de Burgt

Zoek het in verbinding

Als onderwijswethouder kun je vanuit je functie organisatie, beheer en onderwijskwaliteit stimuleren, ondersteunen, maar berust de verantwoordelijkheid bij de schoolbesturen. In Dordrecht en de Drechtsteden blijkt de kracht van een goede onderwijswethouder te zitten in het verbinden van partijen die direct of indirect bij het onderwijs betrokken zijn. Bert van de Burgt over onderwijskwaliteit, over informeel en formeel leren en over beroepsonderwijs samen met het bedrijfsleven.

Zijn werkkamer op de 7e verdieping van het Stads kantoor aan de Spuiboulevard in Dordrecht is sober, licht en geeft uitzicht op de Grote of Onze-Lieve-Vrouwekerk. Een kerk die gegrondvest werd in de 13 en 14e eeuw. Onderwijswethouder Bert van de Burgt benut zijn kantoor als ankerplaats, maar vaker is hij onderweg voor afspraken met schoolbesturen, met lands- of collega-overheidsbestuur of met instellingen die direct of indirect met onderwijs te maken hebben. Jarenlang heeft Van de Burgt zelf in het onderwijs gewerkt, een leven lang. "Natuurlijk heeft het voordelen als je uit het onderwijs komt en de cultuur, spraak en smaak van het onderwijs kent. Als je de taal spreekt, kun je onderwerpen, ook de inhoud van het onderwijs, gemakkelijk bespreekbaar maken. Maar in de functie van wethouder Onderwijs ben ik niet van de inhoud. Dan zijn het de schoolbesturen, die zowel voor de schoolgebouwen (onderhoud), het personeel, de inhoud en organisatie van het onderwijs verantwoordelijk zijn. In feite is het de minister van Onderwijs die daarvoor eindverantwoordelijk is."

Passend onderwijs

Bert van de Burgt legt uit, dat met de invoering van passend onderwijs de gemeente wellicht meer en vaker een gesprekspartner is, maar dat verantwoordelijkheden strikt gescheiden zijn. "In de opmaat naar de invoering van passend onderwijs heb ik wel gesprekken gevoerd met de schoolbesturen, maar ik heb me in die gesprekken beperkt tot de aansporing om de dingen vooral goed te doen, om te kijken hoe je verbindt, hoe je onderwijs verbindt met jeugdzorg, met het basis- en voortgezet onderwijs, met het speciaal onderwijs. Bedenk hoe je dat als school op een kwalitatief goede manier kunt doen. Als gemeentelijke overheid zien we toe op de onderwijshuisvesting, het vervoer van leerlingen, we betalen het schoolmaatschappelijk werk, dus daarover moeten we met het onderwijs praten. Tegen het voortgezet onderwijs heb ik daarnaast gezegd goed te kijken naar het vroegtijdig schoolverlaten, naar het vervoer van leerlingen, want daarin hebben we een rol. In feite kun je onze inzet in dat overleg over passend onderwijs omschrijven met de term passend verbinden: de jeugd met onderwijs en het onderwijs met de jeugd. Daarmee heb je de agenda van Dordrecht en de Drechtsteden te pakken."

Lokale verantwoordelijkheid

Dat het onderwijs in Dordrecht en de Drechtsteden floreert, is zeker de verdienste van kwalitatief goed bestuur van scholen, maar de inbreng van een onderwijswethouder als Bert van de Burgt met een grote kennis van zaken is daarbij zeker van invloed. De samenwerking in een platform van schoolbesturen in Dordrecht en de Drechtsteden is goed. De schoolbesturen van het primair en voortgezet onderwijs werken voor passend onderwijs samen als één organisatie voor het samenwerkingsverband primair en een samenwerkingsverband voortgezet onderwijs. Die twee verbanden zijn ondergebracht in een gezamenlijke stichting. Dat is de keuze van besturen, maar in het overleg zorgt het voor korte en heldere lijnen. Het bewijs van

een voortvarende en effectieve samenwerking blijkt ook uit de overdracht van de middelen voor de onderwijshuisvesting. "De middelen die daarmee zijn gemoeid en in het verleden naar de gemeentelijke overheid gingen, gaan nu fasegewijs rechtstreeks naar de schoolbesturen", vertelt Van de Burgt enthousiast. "Het is goed dat ze de totale verantwoordelijkheid krijgen voor de schoolgebouwen. Je houdt bijvoorbeeld zelf bij nieuwbouw direct rekening met kosten voor het onderhoud."

Ooit besloot Lodewijk Asscher als wethouder van Onderwijs zich actief te bemoeien met de kwaliteit van het onderwijs in zijn stad. Hij argumenteerde die inzet met de verantwoordelijkheid van het stadsbestuur voor de kwaliteit en toegankelijkheid van het onderwijs dat aan burgers van de stad wordt aangeboden. "Ik begrijp dat", reageert Van de Burgt, "ik voel me ook maatschappelijk verantwoordelijk voor de jonge inwoners van onze steden. Als het op dat punt niet goed gaat, spreek ik er schoolbesturen op aan. In het eerste jaar als wethouder heb ik met bijzondere aandacht gekeken naar de kwaliteitsrapporten van de onderwijsinspectie en gesprekken gevoerd. Toen zich op enig moment financiële problemen voordeden in het openbaar onderwijs heb ik het schoolbestuur met een bijdrage uit de gemeentelijke middelen geholpen. Maar ik heb er wel op aangedrongen die middelen ook in te zetten om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Omdat ik geld uitgetrokken had voor het openbaar onderwijs moest ik ook het bijzonder onderwijs een bijdrage geven. Met de schoolbesturen ben ik ook daar overeengekomen, dat dat geld ook daar zou worden ingezet voor een kwaliteitsimpuls."

Bert van de Burgt geeft toe, dat het zeker bij de start van zijn wethouderschap niet altijd even eenvoudig was om je rol in en betrokkenheid bij het onderwijs goed vorm te geven. Schoolbesturen moesten me nog wel eens herinneren aan het feit, dat zij voor school en onderwijs de verantwoordelijke partij zijn. Zelf afkomstig uit christelijke kring heeft hij met grote nauwgezetheid gezocht naar zijn rol bij het openbaar bestuur. "Ik heb er daar altijd met grote nadruk op gewezen, dat je in iedere onderwijsinstelling iedere identiteitsvraag moet kunnen beantwoorden."

"Laat het onderwijs uitgaan van wat leerlingen al weten en kennen."

Meer dan school

Het spreekt voor zich dat onderwijswethouder Bert van de Burgt bijzonder tevreden is met de verkiezing van Onderwijsstad van het jaar 2015-2016. Zeker zo ingenomen is hij met het thema van de Nationale OnderwijsWeek 'Meer dan School', een thema dat nader inzoomt op alle vormen van informeel leren. "Als je vijf uur per dag naar school gaat en tien uur slaapt en dan wellicht nog een uur aan eten besteedt, heb

je nog steeds acht uur over. Zeggen dat je bij spel, sport, muziekles, muziek maken, gamen, van bijbaantjes niets leert, niet mede gevormd wordt, is een ontkenning van de werkelijkheid. En als je dat nou een positieve duiding wilt geven, moet je wat nadrukkelijker kijken naar het leren van leerlingen in de klas en tijdens uren buiten school. Als directeur van een school was ik een keer betrokken bij een interventie in de onderwijspraktijk van twee docenten die technieklessen gaven. Er was duidelijk een probleem met de motivatie van leerlingen. Ik ben met de leerlingen in gesprek gegaan en heb ze gevraagd wat ze in hun vrije tijd deden. De helft van de leerlingen hadden bijbaantjes. Hoe ga je naar dat werk toe? Gemotiveerd, reageerden ze. Waarom eigenlijk? Het gaat over

"Als je vijf uur per dag naar school gaat en tien uur slaapt en dan wellicht nog een uur aan eten besteedt, heb je nog steeds acht uur over."

'echte' dingen. Als je er voor zorgt, dat in het formele leren die echte wereld herkenbaar is, dan gaat er in de motivatie wat veranderen. Koppel, met andere woorden, het informele aan het formele!"

Van de Burgt zit vol voorbeelden en verhalen uit zijn eigen onderwijspraktijk. Soms laten die verhalen en voorbeelden veel scherper zien wat het formele onderwijs soms mist. Hij herinnert zich die jongen uit het praktijkonderwijs die veel verzuimde, vooral op woensdagmiddag. "Ik sprak hem erop aan en vroeg hoe dat nou kwam. Schoorvoetend vertelde hij me uiteindelijk, dat hij op woensdagmiddag een baantje had. Recent liep ik in Vlissingen rond op een braderie en daar stond die jongen, nu een volwassen man, met zijn eigen stand. Van zijn baantje had hij zijn eigen bedrijf gemaakt. Ik vroeg hoe zijn bedrijf draaide. Uitstekend, zei hij, het draait heel erg goed." Met het voorbeeld onderstreept Van de Burgt de overtuiging, dat je in het formele onderwijs dat informele leren niet moet ontkennen, maar dat beter moet benutten. "Versterk het informele leren. Als je de benadering volgt van Maria Montessori, dan weet je dat in de ontwikke-

ling van jonge mensen zich gevoelige perioden voordoen. Die kennis over die gevoelige perioden kunnen we delen met de ouders. Je kunt je voorstellen, dat ouders met die gevoelige perioden in het achterhoofd hun cadeautjes uitkiezen voor een verjaardag. Of hun kinderen stimuleren in sport, bibliotheek en werk, plekken waar je veel leert. Langs die weg kun je als ouders ontwikkeling, het informele leren, stimuleren en daarmee het formele leren in het onderwijs ondersteunen."

Honoreren en voortborduren

Voor onderwijswethouder van de Burgt komt het erop neer, dat je de kennis van leerlingen waar ook opgedaan, erkent, honoreert en erop voortbordurt. "Laat het onderwijs uitgaan van wat leerlingen al weten en kennen. Ik heb wel eens aan collega's in het onderwijs gevraagd of ze nagaan als ze iets nieuws willen aanbieden, wat kinderen al weten. Als je dat doet, dan merk je vaak dat een belangrijk deel van de kinderen het al weet. Zorg er dan voor dat je die kinderen niet dwingt om je uitleg opnieuw aan te horen, maar houd er in je vervolgstappen rekening mee."

Natuurlijk moeten we het met Bert van de Burgt nog even hebben over de Duurzaamheidsfabriek en over de samenwerking in een

coöperatie met het Da Vinci College en een tiental grote bedrijven. "Toen ik wethouder werd heb ik lunchbijeenkomsten georganiseerd met 12 sectoren als de bouw, metaal, etc. Ik wilde die branche leren kennen en ik wilde weten hoe ze in die tak van het bedrijfsleven kijken naar de beroeps- en bedrijfsvaardigheid van werknemers. Voor 11 van de 12 bijeenkomsten heeft dat vervolgvacatures opgeleverd. Bijna elke branche bleek een eigen bedrijfsschool te hebben. Daarna ben ik met het Da Vinci College in gesprek gegaan en opgemerkt, dat ik bijna net zoveel leerlingen in die bedrijfsopleidingen ben tegengekomen als op het Da Vinci in Beroepsbegeleidende opleidingen (BBL). Waarom koppelen die vormen van informeel leren niet in de Duurzaamheidsfabriek, in een staande samenwerking tussen school bedrijven en gemeente?" Van de Burgt is een wervend en groot voorstander van het leggen van die verbanden tussen bedrijfsscholen en het regulier onderwijs, van de vraag van bedrijven aan de opleiding. Hij hoopt dat het in het najaar lukt om leraren nu ook bedrijfsstages te laten doen en dan bij elkaar brengen om die verschillende werelden te verbinden. ■

Duurzaamheidsfabriek in Dordrecht, uniek concept

Beroepsonderwijs verandert werkendeweg

Opleiden in de praktijk samen met het bedrijfsleven en met de gemeente als partner. In de Duurzaamheidsfabriek in Dordrecht ontplooit zich, voor alle gesprekken over de toekomst van het onderwijs uit, een unieke samenwerking die werknemers aflevert met een opleiding die past bij de actuele vraag van bedrijven.

Een mooie lichte stadswijk langs snelwegen die van en naar Dordrecht leiden. Als je de wijk indraait tref je een vriendelijk ogend doch groot en uitgebreid gebouwencomplex aan. Je verslijt het niet voor een school, maar ook niet voor een bedrijf. De ingang op de hoek van wat een *Leerpark* heet te zijn is voor de Duurzaamheidsfabriek en enige honderden meters verderop tref je de ingang van het Da Vinci college. Het is de hoofdvesting van een moderne school voor middelbaar beroepsonderwijs, die door de regio heen zijn opleidingen aanbiedt. De samenwerking van het Da Vinci college met een aantal belangrijke en grote bedrijven (onder andere TV Rijnmond, Philips, Siemens) en de gemeente Dordrecht (en Drechtsteden) heeft tot de in Nederland unieke Duurzaamheidsfabriek geleid.

Rein Meester is voorzitter van de coöperatie Leerpark en Marloes de Vries is lid van het college van bestuur van het Da Vinci college. Het is niet eenvoudig om hun enthousiaste woorden over een unieke samenwerking bij te houden en in banen te leiden. Wat opvalt in hun uitleg is het begrip *hybride* dat ze gebruiken om het leren in de praktijk met een grote betrokkenheid van het bedrijfsleven te omschrijven. "In de Duurzaamheidsfabriek vindt, overigens volledig binnen de kaders van de onderwijswetgeving, het leren in de praktijk plaats van ons be-

roepsonderwijs in de volledige breedte. Marloes de Vries legt uit dat in een voortdurende dialoog met bedrijven een vertaling plaatsvindt van de vragen uit het bedrijfsleven in onderwijs. Dat maakt dat je heel wendbaar moet zijn. Neem bijvoorbeeld het beroepsbegeleidend

“Jonge mensen die hier uitstromen, vinden makkelijk emplooi. We kennen heel weinig uitval!”

onderwijs (BBL). Toen de markt instortte en veel werknemers hun baan zijn kwijtgeraakt, konden we dat in de Duurzaamheidsfabriek opvangen. Dat kan omdat eigenlijk alle drie de partners personen, middelen (financiën en apparatuur), tijd en dus uren inbrengen om de Duurzaamheidsfabriek te laten draaien. Door die samenwerking kunnen we slimme combinaties maken, ook tussen onderdelen van leerprogramma's. We kunnen opdrachten vanuit het bedrijfsleven samen doen."

Wendbaar onderwijs

Op de vraag of die snelle en wendbare vorm van onderwijs, die het mogelijk maakt om op de actuele vragen vanuit het bedrijfsleven in te spelen, wel past binnen de huidige onderwijswetgeving antwoordt Rein Meester gedeceideerd. "Natuurlijk wringt dat wel eens, maar we zoeken dat wringen ook soms bewust op. Zeker in het begin was het zoeken. We hebben aan den lijve ervaren, dat je een bepaalde schaal, een bepaalde omvang nodig hebt om het proces van leren en werken te kunnen faciliteren. Van meet af aan hebben we er voor gekozen om problemen die we tegen kwamen open voor te leggen, bijvoorbeeld niet te wer-

ken met een schaduwboekhouding en alle inzet en aandacht te richten op een goede uitleg en onderbouwing. En we merken dat het resultaat er mag zijn. De jonge mensen die hier uitstromen, vinden makkelijk emplooi. We kennen heel weinig uitval!"

Drie partners

Marloes de Vries vult het verhaal van Meester aan. Zij geeft ook nog eens aan hoe belangrijk het is, dat je echt goed samenwerkt. Zonder één van de drie partners zou de Duurzaamheidsfabriek niet zo'n succes zijn. "Je ziet natuurlijk elders in het land dat op onderdelen en in projecten het beroepsonderwijs samenwerkt met het bedrijfsleven, maar zo'n samenwerking over de hele breedte met ook de gemeente als samenwerkingspartner is uniek. Wij kennen elkaar, weten hoe we elkaar kunnen vinden en zijn voortdurend op zoek naar overeenkomsten op onze afzonderlijke agenda's. Dat is echt bijzonder!" Rein Meester: "waar er in het begin in de gemeenteraad nog zeker wel aarzelingen en bedenkingen waren over de samenwerking tussen allerlei vormen van bedrijfsleven, denkt de Raad nu overtuigd mee over de toekomst van het Leerpark."

Als rondloopt op de vloeren van de Duurzaamheidsfabriek dan valt je onmiddellijk op dat hier de meest geavanceerde apparatuur is opgesteld uit het bedrijfsleven. Je ziet dat aan de uitrusting van de Vereniging van Importeurs van verbrandingsmotoren, die als vertegenwoordiger van 100 bedrijven aan de Duurzaamheidsfabriek deelneemt. Hier worden niet alleen mbo-studenten opgeleid, maar worden ook de eigen werknemers geschoold. "Je ziet ook dat bedrijfsscholen hier steeds makkelijker aanschuiven", aldus Meester. De Vries vertelt over het mediabedrijf dat deelneemt en dat het bedrijfsconcept verandert. "Dat is dan de impuls om aan te sluiten met een aangepaste, andersoortige opleiding omdat dat aansluit bij de veranderende vraag uit de markt."

De dynamiek in het concept van de Duurzaamheidsfabriek vindt ook nadrukkelijk zijn weerslag in de koers die het Da Vinci college wil varen. De Vries vertelt over het debat over de toekomst van het onderwijs. "Het gesprek van staats-

secretaris Dekker over de veranderingen die in het onderwijs in de nabije toekomst noodzakelijk zijn, is in het Da Vinci college aangegrepen om een aantal onderwijscafé bijeenkomsten in school te organiseren voor iedereen die daar aan wilde deelnemen. We hebben steeds stellingen ingebracht om het debat uit te dagen. Stellingen over ons onderwijsconcept en over de

“Wij kennen elkaar, weten hoe we elkaar kunnen vinden en zijn voortdurend op zoek naar overeenkomsten op onze afzonderlijke agenda's.”

vraag of we die concepten moeten actualiseren, bijvoorbeeld. Als College van bestuur hebben we meningen en antwoorden samengevat en teruggegeven en vervolgens ook weer in hoofdpunten samengevat. We beschouwen dat als een levend digitaal document, dat steeds weer aan veranderde inzichten kan worden aangepast."

Type mens

De Vries wijst op de skills die in de 21ste eeuw zeker nodig hebben om in de samenleving mee te kunnen doen. "We hebben ons afgevraagd welke dat zijn, die skills en wat het voor het onderwijs betekent. Wat betekent het voor onderwijsprofessionals, welke type mens heb je nodig in het onderwijs van de nabije toekomst, waar moeten leraren voor staan?"

In het gesprek met Meester en De Vries komt nog veel meer voorbij. Zoals de samenwerking met het hbo en met de universiteit. We spreken over de eigen kwalitatieve hbo-opleiding van het Da Vinci college. Beide gesprekspartners vinden dat het hbo hoort bij de aard van de samenwerking met het bedrijfsleven, daarom ook in opdrachten projecten plaatsvindt. "Een eventueel mede partnerschap dient zich in de toekomst wellicht aan", maar, aldus Meester, "dat zou wellicht de natuurlijke uitkomst kunnen zijn van een proces van samenwerking." ■

advertentie

**Creatieve leerlingen, trotse ouders,
'n origineel aandenken van je tekening**

en extra geld voor de schoolkas of jullie goede doel!

Vraag gratis lespakket aan

Alle kinderen maken in de tekenles een prachtige tekening. Tekenfund maakt hiervan voor ieder kind een eigen webwinkeltje met originele en betaalbare artikelen. Familie en vrienden bekijken, bestellen en betalen de eigen kunst online. De opbrengst gaat naar het goede doel van school.

Spulletjes van je eigen tekening, in je eigen webwinkeltje voor het goede doel. Bijzonder en veilig voor de kinderen en makkelijk voor u: geen contant geld, geen bestellijsten, geen risico, geen gedoe.

Geld inzamelen met een (kerst)actie die naadloos aansluit op jullie lesprogramma?
www.tekenfund.nl of bel 0499-370423

www.tekenfund.nl - de leukste creatieve (kerst)actie

De organisatie van de Nationale OnderwijsWeek

We kunnen het alleen samen doen

Een gesprek met de twee beleidsmedewerkers van de gemeente Dordrecht die het programma van de Nationale Onderwijs Week in Dordrecht vormgeven. Om te zien wat het los maakt in de stad, waar ze trots op zijn en hoe ze de organisatie hebben vormgegeven. Een kijkje in de keuken van de Onderwijsstad van het Jaar.

Een gesprek met de twee

Monique de Bos werkt al 12 jaar bij de Gemeente Dordrecht samen met de partners in de werkgroep van 0-12 op zorg en onderwijsgebied. Maaïke van de Wiel, werkt ook al lang voor de gemeente, maar is pas sinds november 2014 werkzaam als beleidsadviseur onderwijs. Zij is verantwoordelijk voor de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. Samen verzorgen zij de doorgaande lijn van 0-27 binnen de gemeente. "Monique zit aan het begin van die doorgaande lijn en ik zit meer op het eind."

Voor, door en met

"We werken voor het eerst echt samen. Het werkt heel organisch, elk vanuit onze eigen expertise en kracht", vertelt Maaïke van de

Wiel. "Monique kent het onderwijs in de stad op haar duimpje en ik ben goed in het organiseren van festivals en heb wat meer afstand." Natuurlijk werken er meer mensen mee aan het programma van de week en de Onderwijsstad van het Jaar. Maar samen vormt het duo de verantwoordelijke koepel en bewaken zij de lijn het hele programma. Monique de Bos is enthousiast: "Het geeft een kijkje in de keuken bij de partners in de stad. Maaïke: "Je bedenkt het niet allemaal zelf. Je bedenkt de grote lijn, maar je vraagt juist ook aan je partners in het veld: Wat zouden jullie willen? En wat kunnen jullie bijdragen? En daarmee wordt het een gezamenlijk project." "Als het goed is wordt het ook echt een onderwijsweek voor, door en met het onderwijs", vult Monique aan.

Regisseren en faciliteren

Maaïke wijst op een illustratie aan de muur van het kantoor in het stadskantoor van de gemeente Dordrecht. "Regisseren en faciliteren en dat is eigenlijk wat wij doen in die week. We hebben de regie en we faciliteren dat er dingen mogelijk zijn. We werken samen met de systeemwereld, het onderwijs in dit geval, maar we proberen ook aan te sluiten bij de leefwereld van de inwoners van de stad. En zo proberen we het een beetje in te steken. Wij hebben niet de wijsheid in pacht. Nee, we kunnen het alleen samen doen."

De staat van ons onderwijs

Maaïke: "Onlangs nam ik deel aan een project waar de vraag centraal stond hoe het met de jongeren in de stad gaat. We hebben gewerkt met de social lab methode en we zijn rechtstreeks naar de jongeren zelf gegaan en ze gevraagd: Hoe gaat het met je? Wat mis je en wat is er goed, wat kan er anders? Ik vind het leuk dat we die lijn nu eigenlijk doorzetten

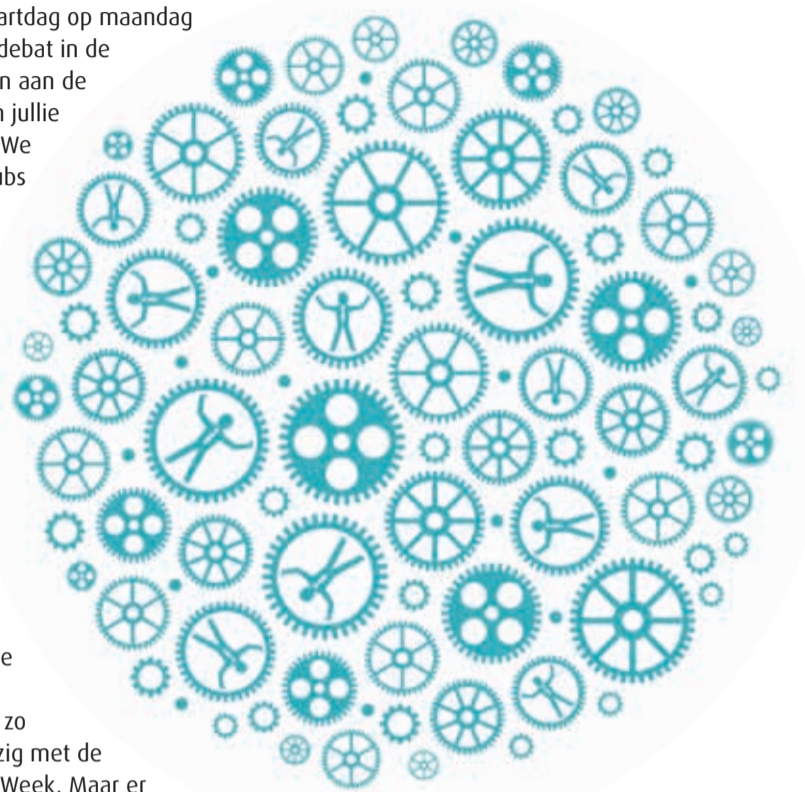
met de landelijke startdag op maandag 5 oktober en in het debat in de week. Dat we vragen aan de jongeren: Wat willen jullie nou eigenlijk leren? We zijn nu bij allerlei clubs dingen aan het ophalen, bij jongeren, bij ouders, bij docenten, bij inwoners van de stad. De Nationale OnderwijsWeek biedt ons ook weer de kans om te kijken hoe ons onderwijs erbij staat."

Monique: "Er borrelt tijdens de organisatie van de week steeds meer op. We zijn nu zo druk en gefocust bezig met de Nationale OnderwijsWeek. Maar er druppelen via de achterdeur al allerlei plannen binnen om de rest van ons onderwijsjaar te vullen. Zo zijn we in gesprek over een langere bijeenkomst over Passend Onderwijs, met techniek zullen we ook nog wel een aantal keren wat doen in het komende jaar. De kinderklimaatop, de debatten met jongeren, met SmartCity. Daar gaan we gedurende het jaar gevolg aan geven. We sluiten het jaar als Onderwijsstad in juni 2016 af met de techniekweek."

Energie losmaken

Vooruit kijkend naar de komende Nationale Onderwijs Week kijkt Maaïke erg uit naar het stadsgesprek over onderwijsvernieuwers en

vernieuwingen op dinsdag 6 oktober. Monique noemt het programma op woensdag en donderdag. "We kijken in de keuken van organisaties en scholen en naar de toekomst. Als ik het programma zie", verzucht ze, "denk ik: Goh wat veel en wat verschillend. Ik vind het haast jammer dat je moet kiezen." Ze hopen samen met het onderwijsveld, van elkaar en met elkaar te leren. Maaïke: "Dat het een energie losmaakt, dat er iets op gang komt in de stad, in het onderwijs. We zijn er ook trots op dat we tijdens de week op zoveel diverse locaties in de stad activiteiten organiseren. Het wordt echt een visitekaartje van Dordrecht." ■

"Veel mensen vinden het leuk om mee te denken over zo'n week. Ze identificeren zich met het succes. Mensen en organisaties willen erbij horen."

Een winkel vol frisse onderwijsideeën

Gedurende het onderwijsjaar van de Onderwijsstad van het Jaar opent Gertjan Kleinpaste een Pop Up Store voor frisse onderwijsideeën in Dordrecht. De bedoeling is daar gedurende het jaar dat Dordrecht zich Onderwijsstad mag noemen ruimte te bieden aan initiatieven, workshops, bijeenkomsten over onderwijsideeën en innovaties.

“Een pop up winkel is een verrassend concept dat ineens ergens opduikt en na verloop van tijd weer verdwijnt of vast onderdeel wordt

van de omgeving waarin het opdoek. Wij ‘poppen op’ in het centrum van Dordrecht tijdens Dordrecht Onderwijsstad 2015-2016”, vertelt

een enthousiaste Gertjan Kleinpaste van AndereBlik.com. “Wij hopen dat de Pop Up Store een broedplaats voor frisse onderwijsideeën wordt. In Amsterdam leven er 124 nieuwe ideeën voor scholen. In Dordrecht leven vast ook veel ideeën. Wij bieden daar ruimte aan en dan kan je denken aan ronde tafelgesprekken, workshops voor leraren, kinderen en ouders, lezingen en verder alles wat te maken heeft met onderwijs en opvoeding.”

“Ik wil de samenwerking aangaan met andere onderwijsenthousiastelingen in en om Dordrecht.”

Niets te koop

Op de vraag of er ook iets te kopen is in de Pop Up Store reageert Kleinpaste ontkennend: “Nee, er is niets te koop in de winkel. Er is wel van alles te koop bij de initiatiefnemer, die vanuit zijn eigen bedrijf onderwijsinnovatie begeleidt. De Pop Up Store is een cadeautje voor

de stad, al zal voor een aantal activiteiten ook gewoon een toegangsprijs gehanteerd worden.” De winkel gaat na de Nationale OnderwijsWeek open en vanaf dan zullen er lezingen en workshops zijn en soms ook gewoon een gezellige inloop. In de planning staat al: ‘Meester Mark vertelt’ op 4 november om 20.00 uur en de voorstelling ‘Spiegels’ van Jacob Jan Voerman op 18 november ook om 20.00 uur. Over de workshops vertellen we later meer. Met een aantal kinderboekenschrijvers staan afspraken voor januari en februari 2016.

Inspireren en ontmoeten

De Pop Up Store zal opduiken in Theater De Berckepoort. En op 22 september 2015 organiseert Kleinpaste in Het Energiehuis een eerste onderwijsavond die in het teken staat van Inspireren & Ontmoeten. Hester Macrander interviewt die avond Frans Schouwenburg over zijn boek ‘Scholen om van te leren’. Dat gebeurt op een College Tour-achtige manier. Het publiek kan dus volop meedoen. Ook vertelt iemand vanuit de gemeente tijdens die avond wat er gebeurt rondom Dordrecht Onderwijsstad 2015-2016 en in de Nationale OnderwijsWeek. Meer informatie over het programma van de Pop Up Store is te vinden op www.metaforenfabriek.nl. ■

Column Harm Noordhof

De godinnen van het onderwijs

We zaten met achtenveertig kinderen in de klas, vier rijen met zes tweepersoonsbanken, uitgevoerd in stevig gietijzer met opklapbare, houten zitplanken en een houten schrijfbord waarin een bakelieten inktpot, aan de muur een zwart krijtbord –niks blackboard- en achterin een potkachel en een fonteintje. Ziedaar de School met den Bijbel die ik lang geleden bezocht. In die tijd zagen alle scholen er zo uit. Misschien dat nieuwlichters als Maria Montessori en Kees Boeke hun gebouwen anders inrichtten, maar daarvan hadden wij van de School met den Bijbel nog nooit gehoord.

Het onderwijs, in gietijzer gegoten, paste perfect in deze omgeving: klassikaal, gericht op kennis, vaste roosters, veel stampen. De onderwijzers (vooral man) waren hardwerkende, sociale stijgers. Binnen dit klassikale onderwijs was sprake van niveauonderwijs: er was een knappe rij. Het onderwijs was gericht op deze rij. De kinderen uit andere rijen wisten daardoor heel goed dat zij niet in de knappe rij zaten.

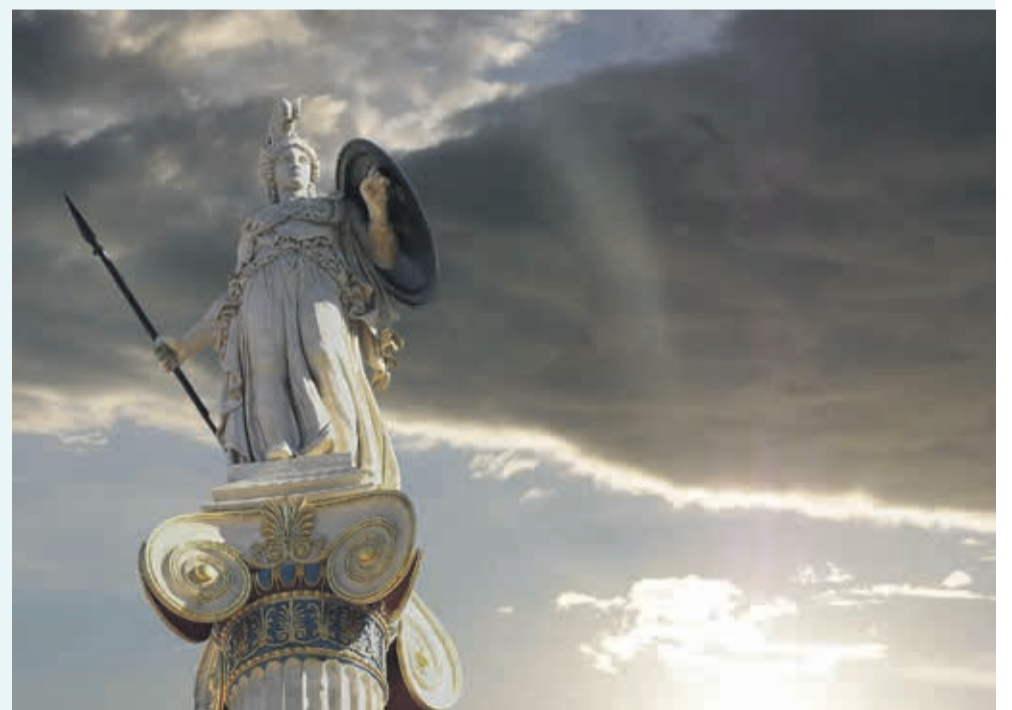
Onlangs sprak ik met een groep mensen die ook op zo'n school hadden gezeten. Een prettig nostalgisch gesprek voor oudere heren. We hadden het over de kwaliteit van het onderwijs. Alle gespreksdeelnemers waren zeer te spreken over het door hen genoten lagere onderwijs. Daar leerde je nog eens wat, daar heerste orde, daar werd de basis gelegd voor het gymnasium/hbs en de universiteit, de basis voor een geslaagd leven. “We konden rekenen en schrijven als de beste.” En daarmee werd het kernpunt van het gesprek aangeraakt: ze wáren ook de beste in rekenen en schrijven en al die andere cognitieve vakken. En wie niet de beste daarin was, kwam niet in de knappe rij. Dyslexie? Nooit van gehoord. Gewoon dom.

Dyslexie? Nooit van gehoord. Gewoon dom. Achterstandsgezin? Die moesten hun plaats kennen: domme rij.

Achterstandsgezin? Die moesten hun plaats kennen: domme rij.

Ons gesprek werd afgesloten met de vraag of de andere kinderen uit de klas ook het gevoel hadden op een goede lagere school gezeten te hebben. Zou Jan de Kruijff, die ieder jaar met vijfen en zessen overging, niet melden dat hij zes jaar lang ingeprent had gekregen dat hij dom was en dat altijd zou blijven en dat hij na de school blij mocht zijn met een slecht betaald baantje? Goede school? Niet voor hem.

Die vierentwintig, stevige tweepersoonsbanken, symbolen van het traditionele, klassikale onderwijs, zijn vervangen door

dertig individuele tafeltjes en stoeltjes van verschillende hoogte en het onderwijs wordt gegeven door leraressen (vooral vrouwen) die voor het onderwijs gekozen hebben, omdat ze graag met kinderen werken. Het onderwijs kent minstens vier niveaus die allemaal aandacht van de juf krijgen. Het is daardoor wel eens lawaaiig in de klas, maar alle kinderen van alle niveaus komen aan hun trekken. De beste leerlingen kunnen nog steeds rekenen en schrijven als de beste, de leerlingen die andere kwaliteiten hebben, worden niet weggezet als dom, er wordt rekening gehouden met milieu en dyslexie.

Die meesters van vroeger konden naast hun werk zich via lagere en middelbare akten opwerken tot leraar aan de middelbare school. De leraressen van tegenwoordig hebben nauwelijks de tijd voor activiteiten naast hun werk, behalve misschien als ze gebruik kunnen maken van een lerarenbeurs. Hun werk eist alles van hen. In hun klas moeten zij de hele dag alomtegenwoordig zijn. Een kwaliteit die gewoonlijk exclusief is voorbehouden aan de goden, maar zij bezitten die kwaliteit ook. Echte godinnen! Daarom behoort het basisonderwijs in ons land dan ook tot de top van de wereld. ■

Nationale OnderwijsWeek 5-9 oktober in vogelvlucht

Dordrecht is Nationale Onderwijsstad 2015-2016 en gastheer voor de Nationale Onderwijsweek van 5 tot 9 oktober 2015. Er gebeurt meer in het jaar, maar het accent ligt op de Onderwijsweek in oktober. De week heeft het thema 'Meer dan school' gekregen. Dit thema komt terug in boeiende presentaties, workshops, lezingen, excursies en andere activiteiten. Het projectteam heeft ervoor gekozen om een brede doelgroep te interesseren. Het gaat daarbij om docenten, leerlingen, beleidsmakers onderwijs, onderwijsvernieuwers, schooldirecties en schoolbesturen, wetenschappers, openbaar bestuurders, gemeenteraadsleden, onderwijsdeskundigen, ouders, inwoners en het lokale bedrijfsleven en de pers. De dagen, na de openingsdag, kennen een logische opbouw: van VVE, via het PO, naar het MBO en tenslotte het HBO.

Wij presenteren hier in vogelvlucht het belangrijkste uit het programma per dag. Kijk voor meer informatie op www.dordtleert.nl of www.nationaleonderwijsweek.nl.

Maandag 5 oktober

De eerste dag staat in het teken van de opening van de Nationale Onderwijsweek. Dit valt samen met de eerste Nationale Startdag van het onderwijs 2015-2016. Een prominente gast opent de Onderwijsweek en daarmee ook het Onderwijsjaar in het Onderwijsmuseum in Dordrecht. Op deze landelijke Startdag staat centraal wat leerlingen van het onderwijs vinden: sluit het onderwijs voldoende aan bij hun wensen en behoeftes? Of moet het helemaal anders? Diverse betrokkenen -vooral leerlingen- zetten hun visie uiteen in korte, prikkelende 'talks'.

Dinsdag 6 oktober

Het thema 'Meer dan School' staat deze dag centraal. Tijdens een mini-symposium wordt ingegaan op de voorlopige uitkomsten van het eerste, grote en exploratieve onderzoek door CAOP en het Onderzoek Centrum Drechtsteden naar de aard, omvang en betekenis van Informeel Onderwijs in Dordrecht.

's Avonds is er een openbaar en gratis toegankelijk stadsgesprek met onderwijsvernieuwers over nieuwe vormen van onderwijs: zijn die er voldoende in Dordrecht of zijn er nieuwe invalshoeken nodig? Het stadsgesprek wordt georganiseerd in samenwerking met het Nederlands Debatinstituut en zal Dordtenaren met prikkelende stellingen verleiden om op een verfrissende wijze met elkaar in gesprek te gaan. Aleid Truyens spreekt een nieuwe column uit. Onderwijsondernemer Gertjan Kleinpaste treedt op als factchecker.

Woensdag 7 oktober

Deze congres dag is bedoeld voor voor- en vroegschoolse aanbieders en het Primair Onderwijs. In korte lezingen, flicscolleges en diverse workshops komen onderwerpen langs als ouderbetrokkenheid, onderzoekend leren met kinderen, i-pad curriculum, Spelend Leren (naar Rotterdams voorbeeld), Blended Learning, omgaan met de uitdagingen in de kerntitels van de Kinderboekenweek en de

Voor in je agenda:

**8 oktober - Uitreiking
OnderwijsTopTalentPrijis**
**9 oktober - Demonstratie
Nuna 7**

Voorleesexpress. Er is ook een ontmoeting met een nieuw fenomeen: de Schoolschrijver. Inspirerende sprekers zijn Jan de Lange (ouderbetrokkenheid 3.0), Peter de Vries (o.a. De Jonge Oude Academie), Hein van de Bemt (Projectleider Wetenschap&techniekcetra Zuid Holland).

's Middags is er een kijkje in de keuken van de Kennedyschool en De Meridiaan laat zien hoe zij onderwijs geeft met Google Onderwijs Omgeving (groep 8). In de Berckepoort (Voorstraat 220) is de Onderwijs Pop Up shop van Gertjan Kleinpaste te vinden en het Stadslab Water.

's Avonds is er een openbaar en gratis toegankelijk stadsgesprek over ouderbetrokkenheid geleid door Funda Mújde. Mújde is

behalve moeder ook theaterperformer en met die beide uitgangspunten gaat ze het gesprek aan. Eddie Denessen, Mariëtte Lusse en Peter de Vries delen hun vakkennis op deze avond.

Donderdag 8 oktober

Deze dag legt de focus op het Voortgezet Onderwijs in combinatie met techniek, innovatie en duurzaamheid. De zeer succesvolle internetondernemer Danny Mékic leidt de ochtend in. Hij leidt het gesprek met uiteenlopende deskundigen (uit de zorg, communicatie, kunst, innovatie en duurzaamheid) over de mogelijkheden van techniek. Denk aan wearable fashion, 3d printing bij medische ingrepen, sociale robotica en de solar-technologie.

Niets te koop

Bij de workshops in de middag komen actuele thema's zoals 'Rechtstaat in de klas' (omgaan met radicaliserende jongeren), cyberpesten en mensenrechteneducatie aan de orde. Verder een presentatie van Playing for Succes, leren met een wow-factor samen met voetbalclub FC Dordrecht, een workshop over thuiszitters en gamificatie. Aan het eind van de middag wordt de Toptalentprijs INOP uitgereikt.

Vrijdag 9 oktober

De week wordt afgesloten op het Dordtse

Leerpark. De dag start met een presentatie en demonstratie van de spectaculaire Nuna 7 van het NUON Solar team. Er is een paneldiscussie over de betekenis van Smart Industry voor de Leerpark Onderwijs infrastructuur (het hybride leren) en omgekeerd. Sprekers zijn SER voorzitter Mariëtte Hamer, Jos van Erp van de taskforce Smart industry en Marloes de Vries, één van de directeuren van ROC Da Vinci.

Aansluitend zijn er demonstraties en testopstellingen in de Duurzaamheidsfabriek en het Lexlab samen met bedrijven, waaronder Valk Welding, X Calibur en Cablean. Het Leerpark houdt open dag (Da Vinci Media, Kapper, Bierbrouwerij en de Brandweer).

Onder Voorbehoud: Afttrap Big Day Drechtsteden. Samenwerking van Big Day, het Regionaal Arbeidsmarktprogramma en ROC Da Vinci.

Zaterdag 10 oktober

Het DaVinci College op het Dordtse Leerpark opent van 10.00 tot 17.00 uur zijn deuren voor ouders en belangstellenden.

N.B. Het kan zijn dat door overmacht (ziekte e.d.) programmaonderdelen komen te vervallen of verschuiven. Houdt hierover onze berichtgeving in de gaten. ■

Rinda den Besten, voorzitter PO-Raad:

“Snel internet is een basisvoorwaarde voor kwalitatief onderwijs.”

Het gaat hard met de inzet van ICT in de klassen van het primair onderwijs. Vorige maand pleitte de PO-Raad dan ook in de media voor snellere internetverbindingen op basisscholen. De sectororganisatie voor primair onderwijs ziet dit als belangrijke voorwaarde voor toekomstbestendig onderwijs. PO-Raad-voorzitter Rinda den Besten: “21e-eeuws onderwijs vraagt om leermethoden die modern, op maat en activerend zijn en die de leerling centraal stelt. De inzet van ICT is daarbij cruciaal. Wij proberen de scholen daarbij te faciliteren door de juiste randvoorwaarden te creëren.”

“Op dit moment heeft 59% van de basisscholen geen glasvezelverbinding. Dat komt neer op ruim 4000 scholen. Vooral buiten de grote steden moeten veel scholen het doen met een tragere verbinding. Enkele honderden scholen kunnen zelfs alleen via een telefoonlijn internetten. Dat is een enorme barrière voor het werken met digitaal leermateriaal. Want de afgelopen

jaren is er juist enorm veel lesmateriaal online beschikbaar gekomen. Dat vraagt om meer dataverkeer. En daarmee is snel internet een basisvoorwaarde voor kwalitatief onderwijs”, stelt Den Besten. “In veel gevallen volstaat de verbinding die de school heeft echt niet meer. Klassen moeten op elkaar wachten om op internet te kunnen. Deze scholen hebben zelf niet de middelen om een glasvezelverbinding te bekostigen. Daarom wil de PO-Raad dat de ministeries van Onderwijs en Economische Zaken, de provincies en de gemeenten geld beschikbaar stellen voor die scholen.”

Het pleidooi van de PO-Raad heeft al resultaat. De provincie Friesland liet al weten dat alle scholen in Friesland binnen een jaar worden aangesloten op snel internet. Kamerlid Siderius (SP) stelde al Kamervragen over dit onder-

werp aan staatssecretaris Dekker. En zegde de staatssecretaris al toe dat hij ernaar streeft dat alle scholen binnen twee jaar tijd een goede internetverbinding hebben. “Ook verschillende private partijen hebben zich bij ons gemeld”, aldus Rinda den Besten. “Wij verzamelen al deze voorbeelden en brengen ze vervolgens in kaart voor de scholen.”

Toerusten voor de 21e eeuw

De roep om een betere internetverbinding op basisscholen maakt deel uit van een bredere strategie van de PO-Raad op het gebied van ICT in het onderwijs. Den Besten legt de strategie van de sectorraad uit. “Zowel in onze Strategische Beleidsagenda ‘Om de leerling’ (2013), als in het Bestuursakkoord Primair Onderwijs (2014) hebben we het gebruik van ICT in het onderwijs een voorname plek gegeven. Om leerlingen toe te rusten voor de 21e eeuw is het noodzakelijk nog meer oog te hebben voor de individuele talenten van iedere leerling. Hiervoor zijn goed opgeleide leraren natuurlijk cruciaal, zij kunnen omgaan met verschillen tussen leerlingen door te differentiëren in de les in instructie en in feedback. ICT kan hierbij ondersteunend werken: digitale leermiddelen maken het steeds meer mogelijk om leerroutes aan te passen aan de individuele leerling en voor elke leerling een eigen uitdaging te bieden. Daarom willen we – in samenwerking met de ministeries van EZ en OCW en de VO-raad – een zogeheten doorbraak in het benutten van digitalisering bewerkstelligen. De strategie van de PO-Raad hierbij is: alle schoolbesturen en scholen faciliteren voor hun volgende stap. Ongeacht wat deze volgende stap is: of de school nu in de beginfase zit of al een stuk verder is met de implementatie van ICT in het onderwijs.”

“Schoolbesturen die bezig zijn met het opstellen van een innovatie- en/of investeringsplan Onderwijs en ICT kunnen deze plannen bijvoorbeeld voorleggen aan de gezamenlijke ‘virtuele kritische vriend’ van Kennisnet en de PO-Raad. Experts kijken en denken dan mee. En voor schoolbesturen die al verder zijn met ICT in de klas bieden we de mogelijkheid om versnellingsvragen – vragen waar men tegenaan loopt bij de ontwikkeling of implementatie van ICT in de klas – in te dienen. Wij kiezen er een aantal uit en gaan op zoek naar een antwoord.”

Mediawijs

Nog een voorbeeld dat Den Besten noemt is het ‘Convenant Privacy’ dat de PO-Raad sloot met partijen in de educatieve keten. “Hierin en in het bijbehorende Model Bewerkerovereenkomst zijn afspraken gemaakt over hoe de partijen – volgens de Wet bescherming persoonsgegevens – veilig met gegevens van leerlingen om zullen gaan. Overigens moeten niet alleen deze partijen verstandig omgaan met de gegevens van leerlingen. Het is van groot belang dat we ervoor zorgen dat ook de leerling zelf voldoende ‘mediawijs’ is om te leven in de digitale maatschappij. Met name voor kwetsbare leerlingen is dit een enorm aandachtspunt.”

Wanneer is de PO-Raad tevreden voor wat betreft de inzet van ICT in het primair onderwijs? “Elke school moet zijn eigen visie formuleren en zijn eigen ontwikkeling doorlopen. Er is niet één model. Er zijn nu gelukkig zoveel mogelijkheden. Neem bijvoorbeeld de school waar ik vorige week was, de Dr. Arriënschool in Enschede, een school voor speciaal basisonderwijs. Zij zetten iPads in hun onderwijs op zo’n manier in dat het de resultaten op het gebied van begrijpend lezen spectaculair verhoogt. Daar word ik heel enthousiast van!” ■

advertentie

✘ Gemeente Amsterdam
✘ Stadsarchief

TUSSEN ZIEK EN BETER

Verhalen uit het Emma Kinderziekenhuis
1865 - 2015

Tussen Ziek en Beter: een interactief project voor groep 7 en 8 over ziek zijn en beter worden, vroeger en nu. Ontmoet de dappere kinderen van het Emma en luister naar hun verhalen.

Online lespakket en museumbezoek in het **Stadsarchief Amsterdam**, 27 augustus - 15 november 2015

Informatie en reserveringen:
www.stadsarchief.amsterdam.nl/emma
educatie@stadsarchief.amsterdam.nl

De verkiezing van Onderwijsstad van het Jaar

Wat wil dat zeggen Onderwijsstad van het Jaar en waarom wordt er ieder jaar een stad tot Onderwijsstad van het jaar gekozen? Kun je echt zeggen dat er één stad in Nederland is die er wat het onderwijs betreft met kop en schouders bovenuit steekt?

Er zijn geen harde, objectieve criteria die ten grondslag liggen aan de verkiezing van Onderwijsstad van het Jaar. Ook als je criteria opstelt, dan kun je vragen stellen bij de criteria die je aanlegt. Onderwijs is een veel omvattend begrip. In feite heb je het over een aantal deelgebieden van kennis en vaardigheden die in school worden onderwezen. Maar over dat geheel van kennis en vaardigheden bestaat geen algemene consensus. In het nationale debat over het onderwijs van de toekomst praten we met elkaar over de kennis en vaardigheden waarover jonge mensen in de toekomst moeten kunnen beschikken. Dat debat voeren we omdat de samenleving onder onze handen verandert en de kennis van vandaag morgen verouderd kan zijn.

Anticiperen op veranderende wereld

De Onderwijsstad van het Jaar-verkiezing bevindt zich in een snel veranderende wereld. Het onderwijs dat in een stad aan jonge mensen wordt aangeboden zal moeten anticiperen op die snelle veranderingen in de samenleving. De mate waarin dat lukt, kun je moeilijk beoordelen, maar je kunt wel vaststellen dat het onderwijs in een stad tenminste de noodzaak van verandering onderschrijft. In een echte onderwijsstad wordt geprobeerd te anticiperen op veranderingen die zich in de samenleving aandienen, er wordt vernieuwd en veranderd.

Verschillende reisdoelen

Als je verandering, innovatie wilt waarderen, dan is het lastig om bedoelingen van een waardeoordeel te voorzien. De keuze van reisdoelen is per persoon, per groep verschillend. Wat je wel kunt onderkennen, is de vastberadenheid, de gezamenlijkheid en het enthousiasme. In een onderwijsstad wordt in gezamenlijkheid, samenwerkend gewerkt aan

verandering. De lokale overheid, onderwijsbesturen, leraren, ouders, instellingen die met en voor jonge mensen werken, doen dat samen en zitten met regelmaat met elkaar om de tafel. Ze maken afspraken met elkaar en proberen de kennis en ervaring die ze werkende weg opdoen te delen met elkaar.

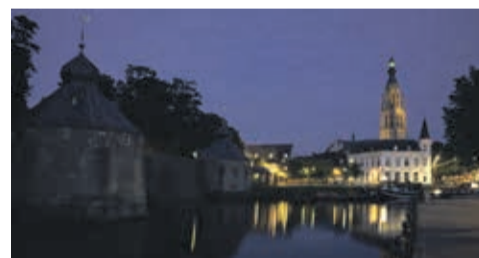
Schoolopbrengsten zeggen onvoldoende

Leggen we de data van schoolopbrengsten naast elkaar? Nee, omdat het onvoldoende zegt over de kwaliteit van het onderwijs. Een leerling, een student, die met grote inzet en moeite in ons onderwijssysteem een zes haalt, kan een topprestatie hebben geleverd. Een leerling, student met een negen kan dat met een geringe inzet en moeite hebben behaald.

In een school, in een wijk met dure huizen en hoog opgeleide ouders, kunnen leerlingen jarenlang stevig onderpresteren zonder dat het opvalt. We zoeken in een onderwijsstad naar gedrevenheid, overtuiging en enthousiasme en naar onderwijs waar het dus voor jonge mensen goed toeven is.

Breda, de eerste Onderwijsstad van het Jaar, was en is zo'n stad. Dat geldt evenzeer voor Almere en Groningen. En het geldt met volle teugen voor de Onderwijsstad van het Jaar 2015-2016, Dordrecht. In die steden gist de onderwijssector en lopen ze zich warm om onderwijs te bieden die jonge mensen op de toekomst voorbereid! ■

De 10 tafelregels van Meer dan School

Elk jaar stelt de stichting Nationale OnderwijsWeek een speciale uitgave samen over het thema van de Nationale OnderwijsWeek: De tafel van 10. Dit jaar verschijnt er dus binnenkort een boekje met de Tafel van 10 Meer dan School.

In deze uitgave worden vormen van informeel leren verkend door tien organisaties uit en om het onderwijs. Soms is het onderwijs nadrukkelijk betrokken en vindt er afstemming plaats met de kennis en vaardigheden die in het cursorisch, formeel leren in de school, wordt aangeboden. Soms zijn het vormen van informeel leren, die verbonden zijn met de wereld van ouders, interesses van jongeren, hobby's en vormen van vrijetijdsbesteding.

Aat Sliedrecht, directeur van de Nationale OnderwijsWeek: "Er is als het over leren en ontwikkeling gaat, 'Meer dan school'. Wat niet wegneemt dat het onderwijs, de school voor een ieder een belangrijke basis biedt. School biedt een kapstok, een kader waarbinnen nieuwe kennis en vaardigheden betekenis en gewicht krijgen. Het onderwijs biedt de begeleiding van professionals die voor duiding,

inbedding, begeleiding en ondersteuning van leer- en ontwikkelingsprocessen van onmisbare betekenis zijn."

De tien tafelregels van deze uitgave zijn: (onder voorbehoud)

1. Leren over informele kennis/ Trainen en informeel leren doe je digitaal - High life challenge Toets en train
2. Breng informeel onderwijs beter in kaart, dat versterkt het formeel onderwijs - CAOP
3. Succes is de belangrijke motivatie voor (informeel) leren - ?
4. Competitie en oefening dragen bij aan excellent leren - Skills Netherlands
5. Gaming daagt jonge mensen uit tot leren - Microsoft
6. Informeel kennis delen is de motor tot de professionalisering van leraren - Leer-Kracht

(Kinderpostzegels)

7. Verrijk en verbreed leren en zet het informeel leren op de kaart - Teachers college Windesheim
8. Vakmensen leid je op op de werkvloer van school en praktijk - Beroepsonderwijs
9. Nieuwe media, natuurlijke brug tussen formeel en informeel leren - CED
10. Zet de directe leefomgeving van leerlingen in om informeel het formele leren vaart te geven - Gemeente Rotterdam

Uitgave

De Tafel van 10 is een boekje op A5 formaat. Het wordt verspreid op alle scholen (primair, voortgezet en middelbaarberoepsonderwijs, Lerarenopleidingen hbo en universiteit) De digitale uitgave kan worden gedownload en bijdragen kunnen worden uitgeprint. ■

Een nieuw begin van het schooljaar Maar waarom?

Het nieuwe schooljaar is al gestart. Toch vindt er tijdens de opening van de Nationale OnderwijsWeek op maandag 5 oktober de Nationale Onderwijs Startdag plaats. Deze startdag markeert het nieuwe begin van het nieuwe schooljaar. De programma's op de scholen zijn weer gestart, iedereen heeft z'n ritme weer gevonden. Maar waarom gaan we eigenlijk weer naar school? Waarom beginnen we na een lange zomervakantie met een nieuw schooljaar? Wat is het doel ervan? Waartoe dient het onderwijs?

Deze vragen stelt Claire Boonstra zichzelf en anderen steeds weer. Als ondernemer, pionier en Young Global Leader, klom Boonstra in haar carrière steeds hoger op en merkte dat de maatschappij voornamelijk gericht is op status, terwijl ze voelt dat die realiteit snel aan het veranderen is. Er zijn zoveel grote vraagstukken in de samenleving waar we nog geen

die behoefte hadden aan ander onderwijs en zich alleen roepende in de woestijn voelden. Ze ontdekte de vele inspirerende, interessante scholen en innovatieve leeromgevingen die er al waren en leerde dat er al veel gaande is om het onderwijs in beweging te brengen.

“Wartoe dient ons onderwijs? Om voor te bereiden op de arbeidsmarkt, of op het leven?”

antwoorden op hebben. Daarom maakte ze drie jaar geleden de overstap naar onderwijs. “Omdat je, als je de maatschappij wilt veranderen, bij de bron moet beginnen: het onderwijs.” Al snel merkte Boonstra dat er mensen waren die vragen stelden bij het onderwijs,

Maar ze waren op dat moment nog nauwelijks zichtbaar voor het grote publiek en bestonden nog uit veel losse eilandjes. Om een beweging te creëren, te voeden, die gericht is op de transformatie van het onderwijs, startte Claire Boonstra daarom met Operation Education.

Waarom lessen van 45 minuten?

We zijn weliswaar volop bezig met het wat en het hoe, maar er worden nauwelijks ‘waarom’ en de ‘wartoe’ vragen gesteld. Waarom jaar-klassen? Waarom lange zomervakanties? Waarom lessen van 45 minuten, waarom aparte

vakken, waarom stil zitten, waarom één norm voor iedereen? We gaan er kennelijk van uit dat ‘ze’ er wel over zullen hebben nagedacht, en hebben vaak keuzes gemaakt omdat het ‘nou eenmaal zo is’.

Boonstra: “Maar de wereld verandert razend-snel. Wat is belangrijk om te leren als kinderen misschien wel 100 jaar te leven hebben in zo’n snel veranderende samenleving? Waartoe dient ons onderwijs? Om voor te bereiden op de arbeidsmarkt, of op het leven? Pas als we tot op dit diepere en meer fundamentele niveau gezamenlijke antwoorden hebben kunnen formuleren, zal het onderwijs daadwerkelijk die grote slag kunnen maken waar zovelen al diep van binnen naar verlangen.”

Waarom en wartoe?

Daarom is Operation Education aangesloten bij de Nationale Onderwijs Startdag, die 5 oktober a.s. voor het eerst plaatsvindt in Dordrecht. Het is een kickstart om een grotere nationale dialoog op gang te brengen, om systematisch het ‘waarom’ en ‘wartoe’ te bevragen en antwoorden boven water te krijgen. Om zo binnen alle lagen van het systeem en met alle partijen gezamenlijk, antwoorden te vinden en daarmee de weg vrij te maken voor een meer fundamentele transformatie van het onderwijssysteem. ■

Column Aat Sliedrecht

Er is veel meer dan school

In termen van PR en reclame lijkt het wel of de school het begrip *leren* heeft gebrand. Leren lijkt daarmee op het merk waarmee scholen, zich affichereren. ‘Een merk is het gezicht van het bedrijf. Het is de naam, het bijbehorende logo en de dingen waaraan klanten moeten denken als ze dit merk zien. Een goed merk belooft waarde en biedt vertrouwen.’ Het merk *leren* kent weliswaar geen logo maar het is wel bijna zo, dat alles wat je op school leert in veel hoger aanzien staat dan de kennis die in de praktijk, door ervaring, opdoet. In vacatures worden diploma's, bewijzen van ‘echt’ leren, gevraagd. Zonder een diploma sta je op de arbeidsmarkt met lege handen.

Het wordt hoog tijd dat we het begrip *leren* breder gaan definiëren. Wat mij betreft mogen we ons wat minder eerbiedig opstellen naar de school, het formele onderwijs. Als je mensen om je heen naar hun ervaringen met school vraagt, gaat het in positieve zin over inspirerende leraren of in negatieve zin over een omgang met kennis uit boeken die mensen nauwelijks geraakt en geïnspireerd heeft. Veel mensen zijn blij dat ze niet langer verplicht naar school moeten om te leren. Maar het betekent zelden dat mensen niet graag iets nieuws leren. Bovendien: probeer maar eens een week niets te leren!

Daar vindt leren plaats

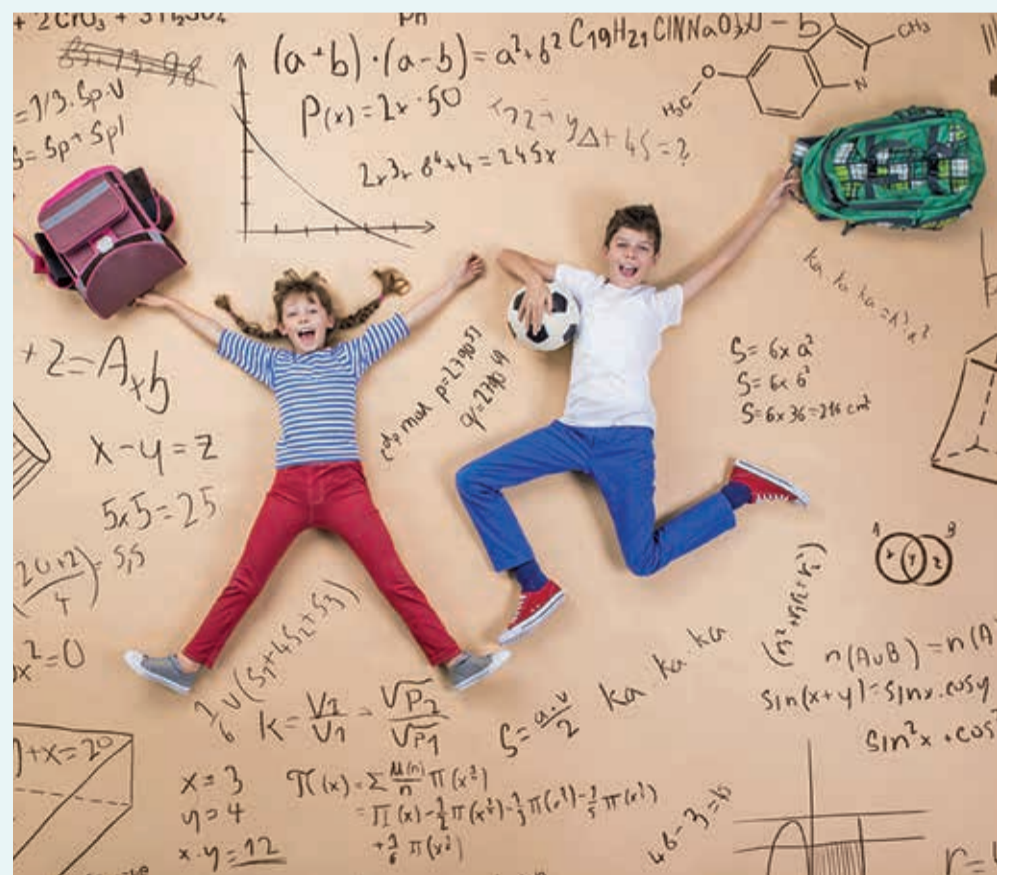
Als we ons realiseren dat leren een natuurlijke staat en houding is van mensen, dan

heeft dat het grote voordeel dat we niet bij voortdurend naar de school wijzen als er weer iets noodzakelijkerwijs geleerd moet worden. Als kinderen verstandiger moeten eten, elkaar minder moeten pesten of meer moeten bewegen, dan wijzen we naar de school en menen dat het daar ‘geleerd’ moet worden. Terwijl er zoveel belangrijke plaatsen en momenten zijn waar ook geleerd wordt en waar misschien wel beter dan in de schoolomgeving het ‘geleerde’ wordt onthouden. Onvermijdelijk rijst de vraag wat we onder *leren* moeten verstaan. Voor de snelheid wilde ik die vraag even laten rusten. Zonder definitie weten we ook wel dat het leren van tafels iets anders is dan het leren verstandig te eten. Dat

Probeer maar eens een week niets te leren!

laatste werkt alleen maar als het om meer dan kennis gaat, maar om een persoonlijk verworven inzicht. Ik heb veel geleerd op school, maar ben ook heel veel vergeten. Zo nu en dan komt er iets binnen wat je raakt en na verloop van tijd tot je eigen inboedel is gaan behoren.

Leren is dus vooral van jezelf en niet van de school. Ik ben er heilig van overtuigd dat de school een gewichtig instituut is. Dat

je er veel kunt leren. Dat het een rol van betekenis kan spelen in je ontwikkeling. Wat mij betreft doen we er voortaan niet zo gewichtig over en schudden mistroostig het hoofd als blijkt dat we op de internationale ladder weer een procentpunt zijn gedaald. Laten we het leren op school van zijn voet-

stuk halen en de aandacht richten op de ontwikkeling en ontplooiing van (jonge) mensen. Wat dat leren betreft hebben we allemaal een taak, allemaal een belangrijk aandeel, een eigen verantwoordelijkheid: er is veel meer dan school! ■

Vakwedstrijden: dé opstap naar een toekomst vol kansen

Het bedrijfsleven staat in de rij om onze leerlingen een baan te geven

Meedoen aan vakwedstrijden is voor leerlingen een onvergetelijke ervaring en betekent een vliegende start van hun carrière. Wie dit kan bevestigen is Danny Janssen, locatiedirecteur van het Calvin College Krabbendijke, Kerkpolder: "De leerlingen worden uitgedaagd om het beste uit zichzelf naar boven te halen. Een cijfer krijgen is leuk, maar vakwedstrijden geven hen een extra boost. De leerling krijgt een kick van een mooie prestatie, maar de leraar ook. Als ik die docenten zie glunderen wanneer hun leerlingen in de prijzen vallen... dan zijn hun schoenen zes maten te klein, zo trots zijn ze."

Janssens school doet dit jaar al voor de zesde keer mee aan Skills Talents, vakwedstrijden voor vmbo'ers. Volgens Janssen draait op zijn school alles om saamhorigheid. Er is een gedeelde ambitie om in elke leerling het beste naar boven te halen: "Door die wedstrijden zie je jongeren groeien in hun talent. Als ze bijvoorbeeld theoretisch niet zo sterk zijn, dan komt hier hun ware gave naar boven. De één kan goed samenwerken, de ander kan goed plannen, weer een ander kan fantastisch lassen of bouw timmeren. We vinden het geweldig als we leerlingen kunnen helpen

excelleren. De relatie die we met hen hebben, gaat vóór kennis. Het klinkt misschien heel soft, maar wij houden echt van onze leerlingen."

Aanstekelijk vuurtje

Niemand wordt buitengesloten, daar wordt heel goed op gelet. "We zouden het jammer vinden als er alleen aandacht is voor de besten van de klas, maar in praktijk blijkt dat iedereen betrokken is. De 'thuisblijvers' leven enorm mee. Ze appen en bellen met elkaar om succes te wensen. Tijdens de voorrondes op school komt iedereen opdraven om aan te moedigen. Het is een aanstekelijk vuurtje en iedereen doet mee. Ook docenten, de directie, instructeurs én onderwijsassistenten. Je hebt elkaar nodig om het tot een succes te maken", aldus Janssen.

Plus bij het solliciteren

Het bedrijfsleven houdt de school nauwlettend in de gaten. Volgens Janssen hebben leerlingen die meedoen aan vakwedstrijden een 'plus' bij het solliciteren. "Bedrijven in de regio staan in

de rij om onze leerlingen een baan te geven. Ze zeggen: 'Jongens, jullie kunnen zo bij ons komen werken.' Dat is voor de deelnemers een enorme opsteker."

De lat hoger leggen

Elk jaar gooit het Calvin College hoge ogen tijdens de vakwedstrijden van Skills Talents. Wat is het geheim? "Het niveau van alle vakken op onze school is hoog en dat is echt een verdienste van alle docenten. We willen er het beste uithalen en de lat steeds een beetje hoger leggen. Zó lever je goede vakmensen af. We stimuleren onze leerlingen om te zien dat ze iets kunnen en om daar gelukkig mee te zijn."

Bettina Kok (16) deed mee aan Skills Talents 2015 en is misschien ook wel de grootste fan van dit event. Deelname heeft Bettina naar eigen zeggen veel moois opgeleverd: "Ik heb het gevoel dat ik belangrijk ben als vmbo'er. Dat ik trots kan zijn op wat ik doe." Bettina zat op het Christelijk VMBO in Harderwijk en start

dit jaar met een opleiding bij Landstede MBO in dezelfde plaats.

Naast Skills Talents organiseert stichting Skills Netherlands ook vakwedstrijden voor groep 7 en 8 van de basisschool (Skills Juniors). Deze wedstrijdopdrachten zijn een speelse voorbereiding op de latere beroepskeuze. Voor het mbo zijn er ook vakwedstrijden: Skills Heroes. Winnaars van dit event kunnen zelfs doorstromen naar EuroSkills of WorldSkills. De Nederlandse deelname van het 'EK en WK voor beroepen' is in handen van Skills Netherlands.

Skills Netherlands

Nederland kan niet zonder goede vakmensen. Daarom promoot Skills Netherlands het belang van vakmanschap en beroepsonderwijs bij jongeren. Dat doet zij door het ontwikkelen en organiseren van diverse evenementen en vakwedstrijden. Skills Netherlands wordt ondersteund door de ministeries van OCW en EZ en vele partners uit het bedrijfsleven en onderwijs. ■

Aanmelden voor vakwedstrijden
Wilt u meer weten over de vakwedstrijden waarvoor u zich kunt aanmelden?
Vakwedstrijden voor groep 7 en 8 van de basisschool: www.skillsjuniors.nl
Vakwedstrijden voor het vmbo: www.skillstalents.nl
Vakwedstrijden voor het mbo: www.skillsheroes.nl

De klassieke papieren agenda leeft

Bedenker en uitgever van de CitrusPers schooleigen Plan-agenda, Marjolein Padmos, is van mening dat de Electronische Leeromgeving (ELO) vaak de aansluiting mist met de leerling. Met haar papieren agenda richt zij zich daarom op een paar belangrijke kerndoelen in het leven van jonge mensen/scholieren. Centraal in de agenda staat leren plannen, met daarnaast studie- en sociale vaardigheden.

Enkele jaren geleden leverde CitrusPers nog een schooleigen agenda aan 20% van alle VO-leerlingen in Nederland. Door de komst van de ELO's stagneerde de groei, maar inmiddels groeit de vraag naar de papieren agenda van CitrusPers weer. Waren het vroeger vooral VMBO's waar de vraag vandaan kwam, groeit nu met name de vraag vanuit de gymnasia en lycea. "Er is een kentering in de argumentatie van scholen om mijn agenda wel of niet aan te schaffen", constateert Marjolein Padmos. "Jarenlang was het argument: 'We hebben nu een ELO dus we hebben geen papieren agenda meer nodig.' Leerkrachten geven nu bij mij

aan dat de ELO's vooral een managementtool zijn en dat de leerling en leerkracht daarin niet op de eerste plaats staan. Ze beseffen steeds meer dat basale vaardigheden als het opschrijven en plannen van grote invloed zijn op de behaalde resultaten van de leerlingen. Immers, door te schrijven wordt wat je schrijft opgeslagen in het fysieke geheugen en 'weet' je hoofd dat je 'iets' hebt genoteerd over een vak dus herinner je het beter! Dat scheelt al de helft van het plannen op zich."

"Ze beseffen steeds meer dat basale vaardigheden als het opschrijven en plannen van grote invloed zijn op de behaalde resultaten van de leerlingen."

Gepeetste tanden en de hockeywedstrijd
"De papieren schoolagenda leert jongeren dat ze verantwoordelijk zijn voor het opschrijven van hun eigen huiswerk. En maakt", zo meent Padmos, "dat ze inzicht krijgen in een dag, in hoe een dag opgedeeld is in uren, een week in dagen en ga zo maar door. En dat je vooruit moet leren kijken om niet alleen je huiswerk af te hebben maar ook wanneer je naar de tandarts moet en dus gepeetste tanden moet hebben (en dus je tandenborstel en tandpasta mee moet nemen)...of als je een hockeywedstrijd hebt, je dan niet je toets kunt leren etc etc. Veel docenten maken zich zorgen dat de leerlingen niet meer leren plannen sinds de komst van deze ELO's." Door het werken met een ELO dragen leerlingen geen verantwoording meer voor hun eigen huiswerk. En dat werkt qua leren plannen in het geheel niet. Daar is Marjolein Padmos van overtuigd. "Scholen realiseren zich steeds vaker dat ELO's géén vervanging zijn

voor papieren agenda's. Deze twee middelen streven verschillende doelen na."

Ook voor basisonderwijs

Niet alleen het voortgezet onderwijs kan de CitrusPers agenda gebruiken. Voor basisscholen is er, naast de reguliere agenda, ook de Schooltuin&DuurzaamheidPlanAgenda. "Deze agenda", vertelt Padmos trots, "biedt basisscholen, in combinatie met hun duurzaamheidslessen en de eventuele moestuinbakken op het schoolplein, een leuk middel om meer te weten te komen over de natuur, planten en zaaien van groente, kruiden en (eetbare-) bloemen, duurzaamheid, bestjes, wolven en waar woont een worm in de winter." De agenda loopt vanaf januari tot juli het jaar er op omdat kinderen dan ook weten wanneer ze hun zelf geplante groentes kunnen rooien, knippen, plukken en eten. Want recepten staan er ook in. ■

Op de foto zoals je bent

Er is nieuws in de schoolfotografie. Naast de traditionele portretfoto maken de schoolfotografen van Foto Koch sinds kort ook een nieuw soort schoolfoto's; de pure foto's. Op pure foto's staan de kinderen wat 'losser', in een pose die het beste bij ze past: spontaan, stoer of wat meer verlegen.

"De pure foto's doen het goed", aldus accountmanager Joop van Dijken van Foto Koch. "Kinderen staan erop in hun favoriete houding tegen een witte achtergrond. Het mooie van puur is dat de foto's evenveel van elkaar verschillen als de kinderen zelf. De een lacht alleen met zijn ogen, de ander is uitbundig en staat op met zijn armen wijd."

Volgens Van Dijken is het merendeel van de scholen blij met de nieuwe, pure foto's. "Speels, leuk, anders, eigentijds, passend bij het kind. Ouders hebben wat te kiezen. Dat zijn de reacties die we het meest krijgen."

Peter Zanting, directeur van O.B.S. de Ronde uit Emmer Compasuum, bevestigt dat. Wij horen terug van ouders dat ze heel tevreden zijn over de foto's. 'Anders dan wat we hadden' en 'leuk, niet de standaard-pasfoto'. De kinderen

staan er ook allemaal hartstikke vrolijk op." Dorothy Krielen van basisschool De Oversteek in Nijmegen is vooral fan van de witte achtergrond. "Minder stoffig en neutraler dan de wolkjes."

Scholen zijn tevreden om twee redenen, vat Van Dijken samen. "Pure foto's voldoen aan de wens van veel ouders om hipper schoolfoto's te hebben. Doordat wij die ook aanbieden, kunnen scholen die ouders ter wille zijn. En het maken van twee soorten foto's gaat niet ten koste van de effectieve onderwijstijd." ■

Traditioneel

Puur

"De een lacht alleen met zijn ogen, de ander is uitbundig en staat op met zijn armen wijd."

Zeven vragen over de invoering van het plusdocument

Onderwijs is zoveel meer dan 'vakken vullen'

Er komt een 'plusdocument' in het voortgezet onderwijs aan. Voor wie niet tot de pioniers behoort, roept het plusdocument nog veel vragen op. Hoog tijd voor antwoorden op zeven prangende vragen.

Wat is een plusdocument?

Een plusdocument geeft een overzicht van de persoonlijke brede vorming van een leerling, door te laten zien welke 'plussen' – vaardigheden, competenties, kennis – deze leerling allemaal heeft opgedaan naast de reguliere schoolresultaten. Het plusdocument kan worden gevoegd bij het diploma van deze leerling. Dat kan op papier, of digitaal, maar hoe dan ook als versterkende 'plus'. Vandaar ook dat plusdocumenten zo goed aansluiten bij het thema van de Nationale Onderwijsweek: ze laten óók zien wat het 'meer dan school' leerlingen precies oplevert en meegeeft.

Waarom wordt het precies ingevoerd?

De realisatie van plusdocumenten in het voortgezet onderwijs is in 2014 afgesproken in het sectorakkoord VO. Het is één van de middelen waarmee scholen de ambitie om de brede vorming voor alle leerlingen optimaal te stimuleren vormgeven. Het moet een eind te maken aan een haast traditionele onderwijsfrustratie: dat de brede, informele ontwikkeling van leerlingen onvoldoende zichtbaar wordt in een cijferlijst. Want zoals je als leerling niet alleen leert binnen de muren van een school, laat ook je totale persoonlijke ontwikkeling zich niet vangen in het diploma. Dat biedt daarvoor simpelweg geen ruimte. Terwijl scholen zo ontzettend veel meer doen dan 'vakken vullen', en leerlingen zo ontzettend veel meer meenemen uit het VO dan scheikunde of Engels.

Wat betekent voor leerlingen?

Voor leerlingen heeft een plusdocument verschillende voordelen. Op school kan het helpen om je brede ontwikkeling bewuster te sturen. Richting het vervolgonderwijs kan je die ontwikkeling vervolgens goed zichtbaar maken. En bedenk wat het kan doen voor je zelfbeeld en zelfvertrouwen als je inzicht hebt in al die competenties, vaardigheden en talenten die je tijdens je 'wonder years' ontwikkelt.

Wat hoort er nou precies in zo'n plusdocument thuis?

Het is onmogelijk om daar één antwoord op te geven. Vorm en inhoud moeten namelijk passen bij de eigenheid van een school en de manieren waarop de school werkt en ruimte biedt aan brede vorming. Iedere school maakt daarin eigen keuzes, dus bepalen scholen ook zelfstandig wat er wel en niet thuishoort in hun plusdocumenten, hoe ze eruit zien, hoe ze worden gebruikt en hoe daarbij de rolverdeling tussen docenten, mentoren, leerlingen is. Enige uitgangspunt: een plusdocument kan alles weergeven dat relevant is voor de brede talentontwikkeling van de leerling: snuffelstages, LOB-activiteiten, profielwerkstukken, een tweetalig curriculum en buitenschools opgedane vaardigheden.

Is dat niet hetzelfde als een portfolio?

Op veel scholen bouwen leerlingen inderdaad al een overzicht van hun binnen- en buitenschoolse activiteiten op. Een portfolio kan

daarom een prima onderbouwing vormen van een plusdocument.

Waar kunnen scholen ondersteuning vinden?

Het project Plusdocument van de VO-raad biedt onder meer een handreiking aan en organiseert een ambassadeursproject waarin scholen onder begeleiding van andere scholen werken aan de ontwikkeling en invoering van eigen plusdocumenten. Op de website www.vo2020.nl staan praktijkvoorbeelden die scholen een goed beeld kunnen geven van de mogelijkheden van plusdocumenten. Een 'standaard' plusdocument, een blauwdruk, hoort daar trouwens niet bij. Het gaat tenslotte om maatwerk.

Maatwerk... hoe sluit het plusdocument daar op aan?

Wat dat betreft zet het plusdocument natuurlijk zelf al een stap vooruit. Maar het versterkt ook die ene 'stip aan de horizon': het maatwerkdiploma. Dat zou het sluitstuk kunnen vormen van een onderwijssysteem waarin leerlingen écht onderwijs op maat volgen, doordat zij hun vakken op verschillende niveaus en in verschillende tempo kunnen volgen en afronden. Het kan weleens dé manier blijken om het onderwijs van de 21e eeuw zinvol, uitdagend en stimulerend te houden en individuele talenten van leerlingen optimaal aan te spreken. Binnen én buiten de school. ■

Spelproject Rotterdam

'Alledaags rekenen op Zuid' is een initiatief rondom spelonderwijs rekenen dat is ontstaan tussen zes basisscholen in Rotterdam Zuid. In Rotterdam-Zuid hebben deze scholen in de groepen 3 en 4 met leraren, ouders en de kinderen een project opgezet, waarin 'spel en samen spelen' een belangrijke rol krijgt.

Als je kijkt naar de wijze waarop kinderen hun tijd besteden, stel je vast dat er zowel thuis als op school sprake is van 'onbenutte tijd'. Alhoewel het goed is om het begrip 'onbenutte tijd' met enige voorzichtigheid te hanteren, kwam men in Rotterdam-Zuid tot de conclusie, dat het de moeite zou kunnen zijn met ouders kinderen en leraren de mogelijkheden van 'spel en spelen' nader te verkennen. Al snel

bleek dat er eigenlijk weinig bekend is over de tijdsbesteding thuis, over de wijze waarop ouders en kinderen 'samen' de tijd doorbrengen. Duidelijk werd wel, dat er in nogal wat gezinnen nauwelijks een traditie bestaat van 'spelletjes' doen, samen spelen, samen koken, boodschappen doen, klusjes uitvoeren. Veel ouders zijn ook niet opgegroeid met de cultuur van bijvoorbeeld bordspellen en moesten in het gebruik, in toepassingen van bordspellen worden 'geschoold'.

Een ander speelveld

Samen een spel spelen, brengt ouders en kinderen, maar ook ouders en leraren letterlijk op een ander speelveld. Op dat veld gelden niet dezelfde regels die gelden in de gangbare ontmoeting tussen leraren en ouders. Vaak is er in de dagelijkse omgang sprake van een wij/zij cultuur. Als deelnemers aan een spel is er sprake van een stimulerende gelijkheid, die bijzonder enthousiasmerend heeft gewerkt, het werd een 'wij'. Het samenspelebracht belangrijke leerervaringen voor alle deelne-

mers. In een spel moet je leren samen te spelen, je leert dat een spel niet de wereld van de school is, dat verschillen tussen deelnemers wegvallen, dat spelen tot makkelijke successen leidt en deelnemers, vooral ook kinderen, er veel plezier aan beleven.

Van spellenuur tot spel-o-theek

Op de scholen in Rotterdam-Zuid werd, om de leerervaringen te versterken, in rollenspelen

Op het speelveld gelden niet dezelfde regels die gelden in de gangbare ontmoeting tussen leraren en ouders.

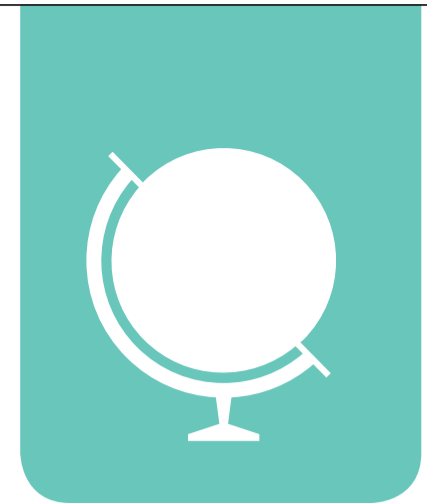
geoefend in belangrijke onderdelen van het spel. Een groep leerlingen en ouders voert, voor de grote groep als publiek, een toneelstuk op met daarin veel voorkomende spelervaringen. Hoe ga je om met iemand die niet tegen zijn of haar verlies kan, met vals spel, met storingen die het spel onderbreken, etc. Gaandeweg kreeg het spelproject in de scho-

len gewicht, groeiden rond het project betekenisvolle relaties en werden kinderen, ouders en leraren enthousiast. Het laatste lesuur vrijdagmiddag, dat door de deelnemende scholen bestemd werd, tot 'spellenuur' vormde voor veel kinderen een grote en belangrijke drive. Ook in het schoolwerk. Inmiddels lenen de scholen in Rotterdam-Zuid ook spellen uit aan kinderen, zodat kinderen en ouders thuis die spellen vooral samen kunnen spelen. Dat heeft de gedachte doen ontstaan, dat een spel-o-theek waar allerhande spelmaterialen kan worden geleend, een mooie stimulans zou kunnen zijn voor 'spelend leren op school en thuis'. ■

Onderwijs in de hand

Amac is dé eigentijdse en betrouwbare partner op het gebied van digitalisering in primair en voortgezet onderwijs. Door te focussen op het didactisch handelen van docenten, zonder de technische gebruikersvaardigheden te vergeten, zien we dat onderwijs enorm groeit. iPad en MacBook geven docenten een middel om recht te doen aan de verschillen van leerlingen en maken gepersonaliseerd leren echt mogelijk.

Wij verzorgen op maat gemaakte trainingen en sessies voor docenten én management bij u op school. Tevens begeleiden we scholen bij de invoering van het digitale curriculum. We hebben jarenlange ervaring op zowel didactisch als technisch vlak, dankzij onze mensen die zelf uit het onderwijs komen.

Meer informatie? Mail naar educatie@a-mac.nl of bel **030-77 404 10**.

Amac
SINDS 2005

Solution Expert
Education

Informeel onderwijs verruimt de leertijd

Om het talent van kinderen en jongeren aan te spreken kan niet alleen een beroep worden gedaan op het formele onderwijs, er worden vele andere wegen bewandeld. Het leren buiten de formele context van de school wordt steeds omvangrijker en ook belangrijker. Het gaat om leren dat plaatsvindt op de werkplek, thuis of elders in de vrijetijdsbesteding. Dit leren is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren door de ondersteuning en stimulans die daar van uit kan gaan, met name voor het schoolse leren. De meeste initiatieven komen vanuit de samenleving, uit hulpstructuren die dicht bij de culturele belevingswereld van de jongeren staan. Het is zaak deze initiatieven die erop gericht zijn de leertijd voor deze kinderen en jongeren te verruimen, te ondersteunen en te laten aansluiten op die van het formele onderwijs. Voor deze activiteiten introduceren wij het begrip informeel onderwijs.

Onder informeel onderwijs verstaan we: alle activiteiten die plaatsvinden buiten het formele onderwijs, geïnitieerd door particulieren, (maatschappelijke) instellingen en organisaties, die erop gericht zijn de leerprestaties, op met name het gebied van taal, rekenen, beroepskwalificering en burgerschap, van kinderen en jongeren te verbeteren en die bijdragen aan de ontplooiing van hun talenten. Met de term *onderwijs* wordt verwezen naar de doelen die het onderwijs kent, bijvoorbeeld op het gebied van taal en rekenen en beroepskwalificering. Met de term *informeel* wordt verwezen naar dat het leren vindt plaats buiten het kader van het formele onderwijs. Dat

Zeki Arslan, Platform Informeel Onderwijs & CAOP:

“Om de onbenutte talenten aan te spreken, volstaat het niet om alleen een beroep te doen op het formele onderwijs. Informeel onderwijs kan daar een belangrijke rol in spelen, maar dat vergt wel verbreding en betere benutting.”

sluit overigens niet uit dat informeel onderwijs ook in samenwerking met of zelfs door scholen kan worden aangeboden. Bepalend is dat er sprake is van leren buiten het formele kader van het onderwijs.

Vangnet, verrijking of stimulans

Informeel onderwijs is van toegevoegde waarde voor het formele onderwijs:

- Het kan gaan om het verder stimuleren, ondersteunen en verder ontwikkelen van on- of onderbenutte talenten van deelnemende kinderen en jongeren aan formeel onderwijs.
- Het kan als vangnet dienen voor voortijdig schoolverlaters, hun overgang van het formele onderwijs naar de beroeps wereld vergemakkelijken of een terugkeer naar het formele onderwijs stimuleren.
- Op hele jonge leeftijd (0-4 jaar) kunnen talenten worden ontwikkeld, achterstanden worden weggewerkt en de voor en vroegschoolse educatie kan de overgang naar het formele onderwijs versoepelen.
- Het kan tot doel hebben om bestaande leerachterstanden weg te nemen bij autochtone en allochtone leerlingen, bijvoorbeeld op het gebied van taal rekenen, burgerschap en beroepskwalificering. Allochtone jongeren zijn oververtegenwoordigd, maar ook bij veel autochtone jongeren ontbreken veelal de hulpstructuren.
- Het kan een verrijking of aanvulling op het formele onderwijs zijn door het behandelen of verdiepen van onderwerpen die op school niet of weinig aan bod komen, door ontwikkeling van talenten die niet ‘schools’ zijn.
- Het kan ook bijdragen aan verandering en vernieuwing van het formele onderwijs. Vernieuwingen bijvoorbeeld op het gebied

van gaming en sociale media dringen langzaam door van het informele - naar het formele onderwijs.

Functies van het informeel onderwijs kunnen, al naar gelang de doelgroep, zijn:

- Inspireren, uitdagen, het vergroten van het zelfvertrouwen
- Het aanleren van leerstrategieën
- Extra ondersteuning bij taal en rekenen, beroepskwalificering
- Het begeleiden naar een goede start in het formele onderwijs (VVE)
- Vergroten van weerbaarheid
- Het bieden van een vangnet en hulpstructuren
- Ondersteuning bij identiteitsvraagstukken (burgerschap en sociale vaardigheden)
- Het bevorderen en uitdagen van on- of onderbenutte talenten.

Platform Informeel Onderwijs

Om het stimuleren van informeel onderwijs een extra impuls te geven heeft het CAOP het Platform Informeel Onderwijs (PIO) geïnitieerd. De kennis van het informeel onderwijs in Nederland is tot nu toe beperkt en fragmentarisch. Het Platform Informeel Onderwijs wil een makelaarsfunctie vervullen tussen initiatieven en belanghebbenden op het gebied

van informeel en formeel onderwijs en kennis over het informeel onderwijs verspreiden.

Door de afstemming en samenwerking tussen het informeel onderwijs en formeel onderwijs te bevorderen kan de effectiviteit van beiden verbeterd worden.

Activiteiten van het PIO zijn het:

- In kaart brengen van voorbeelden van informeel onderwijs
- Ontsluiten van informatie via een landelijke website en (digitale) nieuwsbrieven.
- Ondersteunen van initiatiefnemers bij het opzetten van activiteiten van informeel onderwijs.
- Verkennen en verzamelen van aanpakken en ontwikkelingen in omliggende landen.
- Informeren over en agenderen van het belang van informeel onderwijs bij maatschappelijke organisaties, het formele onderwijs, belangengroepen en gemeenten.
- Bevorderen van samenwerking en afstemming tussen activiteiten van formeel en informeel onderwijs.
- Stimuleren van kennisuitwisseling via een jaarlijkse landelijke bijeenkomst en praktische (regionale) bijeenkomsten en seminars.
- Monitoren van effectiviteit van informeel onderwijs. ■

Honderd procent gefocust op wiskunde

Is er nog wel ruimte voor rekenmachines in in het huidige digitale tijdperk met alle laptops, tablets en smartphones? Peter Balyta, de wereldwijde President Education Technology van Texas Instruments, is ervan overtuigd dat losse rekenmachines en de diensten die daarbij worden aangeboden nog lang een grote rol spelen in het onderwijs.

Vanuit Amerika vertelt Peter Balyta dat hij denkt dat Texas Instruments met zijn grafische rekenmachines een grote naam zal blijven, ook in de toekomst. "Onze rekenmachines zijn makkelijk in gebruik en hebben geen moeilijke, of dure, infrastructuur nodig om te werken. Het klopt dat er veel verschillende digitale middelen voorhanden zijn", beaamt Balyta die er inmiddels op wijst dat veel van die middelen nogal wat bandbreedte en een goede IT-infrastructuur vragen. "Niet alle scholen krijgen het voor elkaar daar in te voorzien. Bovendien zijn apparaten met wifi en bluetooth vooralsnog niet toegestaan bij examens. Onze rekenmachines zijn speciaal voor het onderwijs gebouwd. En wij zullen 100% gefocust blijven op het ondersteunen van leerkrachten bij het onderwijzen en enthousiasmeren van leerlingen op het gebied van wiskunde en natuurwetenschappen." De marketing manager van het bedrijf in Nederland, Mark de Hiep, vult aan: "Een school heeft dan misschien binnen twee jaar wel snel internet. Maar als je kijkt naar de examens, is het niet realistisch om te denken dat er binnen twee jaar op alle scholen computerexamens zullen plaatsvinden. Dat zou gewoon teveel

infrastructurele problemen opleveren. Zoveel computers op het internet in de gymzaal, dat moet je niet onderschatten."

Simpel rekenmiddel

"Begrijp me niet verkeerd", verduidelijkt Balyta, "als een school, district of land een laptop- of tabletproject opzet dan kunnen we daar de software voor leveren. Maar we gaan er nog niet van uit dat alle scholen deze rijke moge-

lijkheden hebben. Wij willen dat alle leerlingen en studenten toegang hebben tot krachtige wiskunde en natuurwetenschapsmiddelen. Bovendien zijn de beeldschermen te beperkt. Teveel verschillende programma's openen op je scherm werkt niet lekker. Wij maken een simpel rekenmiddel. Je klikt op de aan-knop en je gaat direct naar wat je nodig hebt."

Het trainen en opleiden van leerkrachten is het fundament onder elke implementatie van nieuwe techniek in het onderwijs, meent Balyta. "Als je techniek wilt integreren, moet je werken aan de nascholing van leerkrachten. Daarom stoppen we daar veel van onze tijd en aandacht in. Elk jaar trainen we 60.000 leerkrachten over de hele wereld. En afhankelijk van de hoeveelheid leerlingen die zij onderwijzen, maar laten we zeggen vijf klassen van 30 leerlingen, bereiken we jaarlijks 9 miljoen leerlingen door de professionele ontwikkeling van leerkrachten. Met de aanschaf van onze grafische rekenmachine, krijgt een gebruiker directe toegang tot duizenden gratis lessen wiskunde- en natuurwetenschappen, webinars en andere vormen van professionele ontwikkeling. Vanuit onze klantenservice TI Cares krijgen

"Technische en professionele ontwikkeling gaan hand in hand."

we jaarlijks krijgen we ongeveer 1 miljoen klantvragen. We grijpen elk van deze vragen aan als kans om te leren van onze klanten."

Continu proces

Peter Balyta gaat graag en uitgebreid in op de professionele ontwikkeling van leerkrachten: "elke dag van het jaar zul je leerkrachten aantreffen in de kantoren van Texas Instruments, of medewerkers van ons aantreffen in de klaslokalen. Daar observeren we wat er speelt in de klas. Die observaties bespreken we uitvoerig met de leerkracht. We vragen ze niet alleen wat ze nodig denken te hebben. Want vaak zullen ze iets noemen maar blijkt dat ze eigenlijk iets anders willen, en denken dat dat niet mogelijk is. Dus proberen we echt te begrijpen wat hun uitdagingen en behoeften zijn. Die feedback nemen we mee terug naar onze productontwikkelingsteams, die dan aan de slag gaan met de ontwikkeling van een

functionaliteit of oplossing, misschien een trainingsmodule. Dat koppelen we weer terug naar die leerkrachten, die ons dan weer feedback geven. Dat is een continu proces. Het is iets waar we nooit klaar mee zijn."

In Nederland

"In ieder land is het werkveld verschillend. Maar onze doelgerichte technologie en vormen van ondersteuning en samenwerking met het onderwijs zijn, naar mijn idee, uniek- maar toch overal toepasbaar. Als we gefocust blijven op het helpen van leerkrachten bij wat zij doen met leerlingen, zullen zij onze technologie blijven gebruiken", vertelt Balyta overtuigd. "In Nederland proberen we het verschil te maken ten opzichte van de concurrentie door o.a. samen te werken met de universiteiten bij de professionele ontwikkeling voor leerkrachten", vertelt Mark de Hiep. "En sinds drie jaar hebben we onze eigen onafhankelijke lerarenorganisatie in Nederland opgericht. T3 Nederland wordt gevormd door een groep docenten wiskunde en natuurwetenschappen, die zich inzet voor de ontwikkeling van lesmateriaal en professionele nascholing. Moderne technologie wordt geïntegreerd in nieuwe didactische werkvormen. Bovendien wordt er voor het derde jaar in successie in oktober een conferentie vanuit T3 georganiseerd. Het bezoekersaantal, maar ook het aantal leerkrachten dat meewerkt aan de professionele ontwikkeling, groeit alleen maar. Verder hebben we een goede relatie met de uitgevers van wiskunde- en natuurwetenschapsmethoden. Het werken met onze rekenmachines is goed geïntegreerd in deze methoden. Dat is in ons land belangrijk want de tekstboeken zijn vaak een leidraad voor leerkrachten omdat het helder aangeeft wat leerlingen moeten beheersen voor hun examens."

Het slotwoord is voor Peter Balyta: "We richten ons op de ondersteuning en de proactieve benadering van onze klanten. We zijn bezig met het voorbereiden van de innovators van morgen. In de klaslokalen van vandaag worden leerlingen voorbereid op banen die nu misschien nog niet eens bestaan. We weten dat die leerlingen moeten gaan concurreren in een mondiale economie. Wij zijn er op gebrand om de technologie te creëren om de leerlingen daar op voor te bereiden. We weten nog niet hoe het er precies uit gaat zien, maar dat een solide kennis van wiskunde en natuurwetenschappen daar een sleutelrol in heeft, staat voor ons vast en daar focussen we ons op voor 100%." ■

advertentie

Keijman Reizen

Keijman Reizen is een zelfstandige touroperator die zich de laatste 20 jaar van haar 35-jarige bestaan heeft gespecialiseerd in het organiseren van besloten groepsreizen. Groepsreizen die voor zowel bedrijven als onderwijsinstellingen uit Nederland en België op maat worden uitgevoerd en uitgevoerd.

Deze besloten groepsreizen kunnen variëren van één tot acht dagen of langer naar bestemmingen als Amsterdam, Parijs, Londen, Praag, Barcelona, Lissabon, Rome maar ook Marrakech of New York. De pretparken Disneyland Parijs en Movie Park Germany blijven ook onverminderd populair alsook een actieve dagtocht langlaufen in het Sauerland.

Vanaf het moment dat u contact met één van onze medewerkers heeft, zal deze tot aan het einde van de reis uw vaste contactpersoon zijn.

CULTUREEL ACTIEF

RECREATIEF

DAGTOCHTEN

STEDENTRIPS

MEERDAAGSE REIZEN

★ Vraag nu een geheel vrijblijvende offerte aan via onze website of bel ons!

SCHOOL- EN STUDIEREIZEN

Tel. +31-488-483588 |
 WWW.KEIJMAN.NL |
 INFO@KEIJMAN.NL

Nationale prijs voor de onderwijsjournalistiek 2015

Werkbeurs onderwijsjournalistiek 2015

Op 2 oktober a.s. wordt in een bijeenkomst in debatcentrum De Balie te Amsterdam bekendgemaakt wie de Prijs voor de Onderwijsjournalistiek 2015 gewonnen heeft en aan wie de Werkbeurs onderwijsjournalistiek 2015 wordt toegekend.

De jury voor de Nationale prijs voor de Onderwijsjournalistiek 2015 heeft uit de 20 voordrachten de volgende producties genomineerd (in alfabetische volgorde van – eerste – auteursnaam):

- Michiel van Nieuwstadt: Afgebrand (Onderwijsblad)
- Rik Kuiper: Nieuwe school oprichten haast onmogelijk (de Volkskrant)

- Joëlle Poortvliet: Help, mijn leerling radicaliseert (Onderwijsblad)
- Joëlle Poortvliet, Aziza Badouri en Robert Sikkens: De papierwinkel op orde – de staat van het toezicht (Onderwijsblad)
- Anja Vink: Havo leerlingen hebben eigen aanpak nodig (Vrij Nederland)
- Johannes Visser: De excellente leerling (De Correspondent)

De jury voor de Werkbeurs Onderwijsjournalistiek van het Onderwijsfonds COCMA heeft uit de 13 inzendingen de volgende voorstellen genomineerd (in alfabetische volgorde van – eerste – auteursnaam):

- Ronald Buitelaar, Loopbaanbegeleiding in het voortgezet onderwijs
- Yvonne van de Meent, Docenten Nederlands als tweede taal en de steeds veranderende omstandigheden op de inburgeringsmarkt
- Bea Ros, Onder schooltijd: een eeuw onderwijs in persoonlijke verhalen

- Merlijn Schneiders, De leraar als opvoeder.

Voorafgaand aan de bekendmaking vindt een openbaar gesprek plaats over meetbare versus niet-meetbare vaardigheden, waaraan onder meer UvA-hoogleraar Alexander Rinnooy Kan en SCP-directeur Kim Putters deelnemen. Meer informatie is te vinden op www.onderwijsjournalistiek.nl ■

Binnenkort in het theater

Begrijpend kijken is belangrijker dan ooit

Aandacht voor film-kijken sluit prachtig aan bij het thema 'Meer dan school'. Van films kunnen mensen veel opsteken. Informeel leren en buitenschools leren is belangrijk én ondersteunt het schoolse leren. Het Netwerk Filmeducatie wil echter ook graag een lans breken voor filmeducatie op school. 'Leren kijken' krijgt in het onderwijs nog niet de aandacht die nodig is terwijl leren lezen volstrekt normaal is. Dat is jammer.

Kinderen hebben de hele wereld al aan zich voorbij zien trekken voordat ze hun eerste woordjes kunnen lezen. De samenleving is doordrenkt van beeldenstromen. Het leren omgaan met 'beeldtaal' is belangrijker dan ooit. Ook voor docenten. Mensen meer leren over en door beeldtaal is één van de speerpunten van het Netwerk Filmeducatie, een landelijk netwerk van zeventien partijen die filmeducatieve programma's ontwikkelen. Het netwerk wordt gecoördineerd door EYE. Filmeducatie is niet alleen kijken, maar ook over de betekenis van films leren nadenken en zelf films maken.

Het landelijke aanbod van het Netwerk Filmeducatie is te vinden op www.filmeducatie.nl. Workshops, lesmateriaal, schoolvoorstellingen en lezingen voor leerlingen én docenten. Filmeducatie is leuk, inspirerend en gemakkelijk te realiseren, zowel op school als daarbuiten. Voor primair, voortgezet en hoger en universitair onderwijs. Op filmeducatie.nl zijn platforms te vinden die voortdurend filmtips geven om met de klas te bezoeken, of online te zien; en ook de filmfestivals die aangesloten zijn, hebben geschikte voorstellingen met actuele titels. Ook met lesmateriaal om het filmbezoek voor te bereiden of voor een nabespreking. Voor elk schoolvak is wel een film te vinden die daarbij aansluit.

Tips voor het najaar in de bioscoop Apenstreken met Aap Noot Mies (groep 3 t/m 6)

Speelfilm, regie Johan Nijenhuis, 2014, 90 minuten

De tienjarige Wim droomt ervan naar school te gaan, maar hij woont in een weeshuis en wordt samen met de andere weeskinderen gedwongen in de illegale bezemfabriek te werken.

De Sneeuwkonigin 2 (groep 3 t/m 7)

Animatie, regie Alexey Tsitsilin, Rusland, 2014, 68 minuten

Spannend avontuur rond de trol Orm en zijn vrienden. Ze moeten de wereld redden van de gemene sneeuwkonigin.

De Boskampis (groep 4 t/m 6)

Boekverfilming, regie Arne Toonen, Nederland, 2014, 102 minuten
Rik Boskamp, zoon van een sullige boekhouder, wil maar één ding: niet meer gepest worden. Geïnspireerd door een maffiafilm verzint hij een list.

Phantom Boy (groep 5 t/m 8)

Animatie, regie Jean-Loup Felicioli, Alain Gagnol, België/Frankrijk, 2015, 86 minuten
De elfjarige Leo ligt in het ziekenhuis, maar kan onzichtbaar door muren en over New York vliegen. Samen met een politieagent en een journaliste bindt hij de strijd aan tegen de misdaad.

Holland, Natuur in de Delta (groep 5 t/m 8, onderbouw vmbo/havo/vwo)

Documentaire/natuurfilm, regie Mark Verkerk, Nederland, 2015, 90 minuten
De Hollandse natuur door de ogen van dieren die de vruchtbare delta met ons bevolken, zoals de zeearend en de bever. Maar ook de haas, het pimperlblauwtje en de stekelbaars.

Online te zien bij Docschool Online (IDFA)

A Home for Lydia (groep 6 t/m 8)

Documentaire, regie Eline Helena Schellekens, Nederland, 2013, 17 minuten
Een Nigeriaans/Kameroens gezin in Nederland wacht op de uitslag over een verblijfsvergunning.

We are Boys (groep 6 t/m 8)

Documentaire, regie Tomas Kaan, Nederland, 2009, 16 minuten
Ode aan het jongen-zijn van twee boezemvrienden die, met de middelbare school in aantocht, filosoferen over de houdbaarheid van hun vriendschap.

Boy Cheerleaders (onderbouw vo)

Documentaire, regie James Newton, Engeland, 2010, 62 minuten
De weg van het eerste all boys cheerleading team van Engeland naar de nationale kampioenschappen verloopt niet altijd even soepel maar wel met veel humor.

Vader gezocht met varkensneusje (onderbouw vo)

Documentaire, regie Annelies Kruk, Nederland, 2012, 16 minuten
De dertienjarige Jaël wil weten wie haar donovader is. Lijkt hij op John Travolta? En zou ze die wipneus van hem hebben?

China Blue (bovenbouw vo)

Documentaire, regie Micha X. Peled, VS, 2005, 87 minuten
Kritische kijk achter de fabriekspoorten van een Chinese Jeansfabriek waar vrouwen voor een hongerloon spijkerbroeken voor westerlingen maken.

Blood in the Mobile (mbo)

Documentaire, regie Frank Piasecki Poulsen, Denemarken/Duitsland, 2010, 82 minuten
Spannende reis naar de ontoegankelijke Bisie-mijn in Congo, waar mineralen worden gewonnen voor mobiele telefoons.

Online filmaanbod Movies That Matter

De club van lelijke kinderen (groep 7, 8)
Boekverfilming, regie Jonathan Elbers, Nederland, 2011, 25 minuten
Een spannende speelfilm over een president die alle lelijke kinderen in het land wil opluizen.

Sloppenwijken in de media (onderbouw vo)

Speelfilm, regie Diego Quemada-Díez, Carren Atieno Otieno, Kenia, 2015, 2x12 minuten
Een les in mediawijsheid aan de hand van de twee totaal verschillende korte films over hetzelfde onderwerp.

Uitgezet (bovenbouw vo)

Documentaire, regie Sinan Can, Thomas Blom, Floris-Jan van Luyn, Nederland, 2013, 4x45 minuten
Aangrijpende serie over kinderen die in Nederland zijn opgegroeid en worden uitgezet naar het land van herkomst van hun ouders.

Drone (mbo)

Fictie, regie Jaap van Heusden, Nederland, 2011, 40 minuten
Over morele dilemma's bij het inzetten van onbemande gevechtsvliegtuigen in conflictgebieden. ■

Laat leerlingen elkaar helpen

Conflicten oplossen kun je leren

Sinds enige jaren wordt gewerkt aan de ontwikkeling en invoering van een pedagogische aanpak op wijkniveau: De Vreedzame Wijk. De Vreedzame Wijk komt voort uit het programma De Vreedzame School. Dit programma is eind 90-er jaren ontstaan om toenemend probleemgedrag van kinderen op scholen terug te dringen, en om scholen te helpen hun pedagogische opdracht vorm te geven.

Kinderen, leerkrachten en ouders leren hoe conflicten op een constructieve en vreedzame wijze kunnen worden opgelost. De school wordt gezien als een oefenplaats voor democratisch burgerschap. Leerlingen worden betrokken bij het sociale klimaat in de klas en de school, krijgen een stem, en leren om

De school wordt gezien als een oefenplaats voor democratisch burgerschap.

op een verantwoorde wijze met die stem om te gaan. Ze leren: 1) op een positieve en zorgzame manier met elkaar om te gaan, 2) conflicten constructief op te lossen, 3) op een democratische manier besluiten te nemen, 4)

meer verantwoordelijkheid te nemen voor de gemeenschap in klas en school, en 5) open te staan voor verschillen tussen mensen. Er worden aparte leerlingmediatoren opgeleid die helpen bij het oplossen van conflicten. De klas en de school vormen een leefgemeenschap waaraan iedereen zijn of haar steentje bijdraagt middels diverse gemeenschapstaken. Ongeveer 700 basisscholen in Nederland werken inmiddels met het programma.

Aan elkaar knopen

Als gevolg van het succes van het programma (een positiever en veiliger klimaat in school, en positiever gedrag en attitude van kinderen ook buiten school), is er in veel wijken belangstelling ontstaan om het succes van De Vreedzame School door te trekken naar de wijk: De Vreedzame Wijk. Met De Vreedzame Wijk wordt er in een wijk een coherent pedagogisch kader gecreëerd. De bestaande situatie, waarin kin-

deren vaak in van elkaar gescheiden werelden leven (school, thuis, straat), wordt doorbroken. Alle betreffende organisaties in de wijk die met kinderen en jongeren (wijkwelzijnsorganisatie, bibliotheek, speeltuinen, stadsboerderijen, sportverenigingen, kinderopvang, etc.), maar ook vrijwilligers en buurtbewoners, worden geïnformeerd over en getraind in de principes en uitgangspunten van De Vreedzame School. Door aan te sluiten bij de werkwijze van de scholen

(gebruik van dezelfde begrippen, inspelen op de geleerde vaardigheden, zelfde pedagogische aanpak, zelfde wijze van omgaan met conflicten, zichtbaarheid van De Vreedzame School-principes, e.d.) worden de pedagogische milieus 'aan elkaar geknoopt' ■.

Lees meer over de vreedzame school en wijk op www.devreedzameschool.nl

advertentie

Zoek je een mentorprogramma dat leerlingen vanaf de eerste schooldag op weg helpt naar groei en resultaat?

Dan is Studielift123 hét programma voor jullie school!

studielift123®

hét mentorprogramma dat bij iedere leerling past

- studievaardigheden
- plannen & organiseren
- snellezen
- mindmappen
- geheugentechnieken
- leren leren
- sociale vaardigheden
- profiel- en studiekeuze

Bezoek onze website en vraag vrijblijvend onze uitgebreide brochure aan of klik op "een digitale indruk"
www.studielift123.nl | info@studielift123.nl

Vanuit autisme bekeken

'Uitgaan van verschillen' in plaats van 'omgaan met verschillen'

"We kijken naar ieder kind als individu. Wat heeft hij of zij nodig om op een hoger niveau te komen? Want ieder kind verdient een plekje in de maatschappij," zegt de schooldirecteur van een Rotterdamse basisschool in één van de filmportretten van de werkgroep Vanuit autisme bekeken.

Iedere leerling (met of zonder autisme) is uniek en heeft een eigen onderwijsbehoefte. Informeel leren biedt kansen om hier op in te spelen omdat het de eigen interesses en talenten van een leerling als uitgangspunt neemt. Je kan alleen leren als de stof aansluit bij waar je bent in je ontwikkeling. In het meer traditionele leren, kunnen leerlingen vastlopen omdat de betekenis en aansluiting mist. Door in te spelen op talenten, hobby's en interesses, krijgt de leerling context en dat lokt het leren

uit. Betekenis geven als katalysator voor de ontwikkeling, kan zeker ook bij kinderen met autisme heel goed werken.

Diversiteit is waardevol

Het benutten van talenten en interesses heeft als extra voordeel dat leerlingen op school hun eigenheid kunnen behouden. Dat kinderen zichzelf mogen zijn ook als ze 'anders' zijn. School waarin 'uitgaan van verschillen' de norm is, als voorbeeld voor de samenleving. Want diversiteit is zeer waardevol voor de samenleving. Het is essentieel voor het verhogen van de creativiteit, verbeteren van probleemoplossend vermogen en het kunnen inspelen op veranderingen. Dat is nog lang niet overal doorgedrongen. Maar jong geleerd is oud gedaan!

De ruimte die er is om uit te gaan van individuele verschillen tussen kinderen en de verschillende talenten zou nog veel meer benut

Vanuit autisme bekeken

De missie van het programma *Vanuit autisme bekeken* is om de herkenning, erkenning en het meedoen van mensen met autisme te vergroten. Het programma staat voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen, waarbij het benutten van ieders

kwaliteiten en ontwikkelmogelijkheden het vertrekpunt is. Wij vinden het vanzelfsprekend dat mensen open kunnen zijn over hun autisme en aan kunnen geven hoe zij optimaal functioneren, in de samenleving, op school, de sportclub en op de werkplek.

kunnen worden. Het vergt maatwerk. Kan dat wel in volle klassen en gezien de toch al hoge werkdruk? Uit onderzoek 'Zo zien wij het onderwijs' van *Vanuit autisme bekeken*, blijkt dat vaak relatief kleine inspanningen een groot verschil maken voor leerlingen met autisme en de leraar profiteert mee van de rust die dat brengt. Maatwerk begint met het betrekken van de leerling en ouders. Ouders kennen hun kind als geen ander en zo kan het geleerde thuis en het geleerde op school elkaar versterken. Ook door tijdig (jeugd)zorg in school te halen worden leraren ontlast en drempels voor kinderen met autisme, om deel te nemen aan het onderwijs, verlaagd.

Ook drempels verlagen?

Via de website uaanzet.nl biedt *Vanuit autisme bekeken* handelingsperspectief aan professionals (o.a. in het onderwijs) met concrete tips en handvatten. Bekijk ook het portret van de Rotterdamse basisschool en meer portretten van mensen met autisme op het Youtube kanaal van *Vanuit autisme bekeken*. ■

Meer informatie, of vragen?

www.vanuitautismebekeken.nl of onderwijs@vanuitautismebekeken.nl

Bijeenkomst: Autisme - Maatwerk in de praktijk

We willen ook graag met jou in gesprek. Over hoe we leerlingen die extra zorg nodig hebben, samen met de andere leerlingen genoeg aandacht kunnen geven. En over hoe we kunnen inspelen op de onderwijsbehoefte van leerlingen met autisme. Want jij kent de praktijk als geen ander. Dus, heb je behoefte aan meer informatie over hoe je ondersteuning kunt geven of heb je hebt juist ervaring met een goede aanpak? Kom dan naar de bijeenkomst Autisme - Maatwerk in de praktijk op 7 oktober 2015 van 14.00 - 16.30 uur in Dordrecht. Aanmelden kan via onderwijs@vanuitautismebekeken.nl.

Breingeheimen voor beter leren en omgaan

Niet alleen vaardigheden voor op school

Hoe kunnen leerlingen informatie beter opslaan in hun geheugen en hoe kunnen ze het beste leren voor toetsen? Geheimen van het brein die Jitske Schulte

inzichtelijk maakt in de lesmethode Breingeheimen. Breingeheimen bestaat uit een reeks

lesmateriaal geschikt voor groep 7/8 van de basisschool, vmbo, mavo, havo, vwo tot en met het MBO.

De lesmethode Breingeheimen richt zich op twee thema's: studievoordigheden en sociale vaardigheden. Breingeheimen studievoordigheden helpt leerlingen beter te kunnen leren.

Auteur Jitske Schulte: "Hoe je leren kunt aanpakken, is voor leerlingen vaak een probleem. Maar met wat aanwijzingen gaat het meestal beter. We geven tips en leerlingen oefenen daar vervolgens mee tijdens de lessen, individueel of in groepen. Daardoor ontstaat ook een uitwisseling tussen leerlingen. Ze leren vaak veel van hun klasgenoten. Leerlingen helpen elkaar. We leren ze

ook dat ze manieren van leren kunnen afwisselen. Het hoeft niet altijd op dezelfde manier. Dat houdt het ook een beetje spannend."

Recent hersenonderzoek

De methode maakt gebruik van hersenonderzoek en sociaal onderzoek. Schulte: "Hoe werken de hersenen? Bijvoorbeeld: door herhalen wordt informatie opgeslagen in de hersenen. We leggen in de methode uit hoe dat werkt, geven praktische tips hoe leerlingen die in praktijk kunnen brengen en daar hun voordeel mee kunnen doen. We zijn in 2008 begonnen met deze methode. Maar verwerken in elke nieuwe druk de meest recente inzichten uit onderzoek."

Thuis voelen in de wereld

In Breingeheimen Sociale vaardigheden (of in het mbo: omgangscompetenties) komen onderwerpen aan bod zoals: jezelf leren kennen, beter met elkaar omgaan, omgaan met eigen emoties, communicatie met anderen,

"Hoe werken de hersenen?"

anderen helpen, vrienden maken en omgaan met pesten. "Het zijn niet alleen vaardigheden voor op school. In het algemeen bereiden we leerlingen voor op de wereld. Leerlingen leren sociaal omgaan. Daar hebben ze wat aan voor hun hele leven." ■

De Leer-Kracht mobiliseren

Jarenlang heeft de Onderwijsinspectie in het jaarlijkse Onderwijsverslag moeten vaststellen, dat het moeilijk voor leraren was om te gaan met de verschillen tussen kinderen. De kern van Passend Onderwijs ligt toch met name in de vaardigheid van leraren om recht te doen aan wat kinderen aan ondersteuning nodig hebben. In het project Leer-Kracht wordt in het bijzonder de aandacht gericht op kinderen met druk en opvallend gedrag en op kinderen die juist stil zijn en weinig opvallen.

De zorgstructuren die in de afgelopen jaren zijn opgebouwd, bieden het onderwijs veel. De kennis over leer- en ontwikkelingsstoornissen is enorm toegenomen. Toch blijft het lastig om die kennis en de verworven deskundigheid in de praktijk van alledag tot gelding te brengen. Nog steeds melden leraren dat het niet eenvoudig is, om op een adequate wijze om te gaan met kinderen die met druk en opvallend gedrag het proces in de klassen en groepen soms verstoren. Nog steeds zijn er kinderen die onopvallend geen vanzelfsprekende ontwikkeling doormaken. Het draait om kinderen die extra zorg en ondersteuning nodig hebben, maar de vraag naar het hoe en wat is niet eenvoudig te beantwoorden.

“In het project Leer-Kracht”, vertelt projectleider Dolf van Veen, “streven we er naar met name op het vlak van het omgaan met verschillen, hulp en ondersteuning in de klas te bieden. Wij willen met dit project helpen bij, en er van wil-

len leren, hoe we ‘kennis en deskundigheid’ nog beter en directer bij leraren in de onderwijspraktijk kunnen brengen. Voor kinderen, ouders en leraren duurt het zo nu en dan te lang voordat er passende hulp kan worden geboden, praktische hulp, dichtbij de praktijk. Juist nu Passend Onderwijs concreet handen en voeten moet

“Je kunt de slag die het onderwijs moet maken, niet alleen afdoen met een eenzijdige, maar noodzakelijke professionalisering en met scholing van leraren.”

krijgen, willen collega’s in de klas passende hulp bieden. Je kunt de slag die het onderwijs moet maken, niet alleen afdoen met een eenzijdige, maar noodzakelijke professionalisering en met scholing van leraren. In het project Leer-Kracht, wordt samengewerkt met samenwerkingsverbanden. Er is gewerkt met een projectgroep met deskundigen uit het eigen verband, ervaren leraren en soms met externe deskundigen.” Omdat de samenwerkende opleidingen en ondersteuningsinstellingen aan de basis staan

van dit Kinderpostzegelproject, is ook, waar dit nodig was, een beroep gedaan op in het land beschikbare deskundigheid.

Leerkrachtenkring en app

Vragenlijsten lagen steeds aan de basis van het vormgeven van ondersteuning en hulpverlening. Van Veen: “Er is gezocht naar manieren om op een directe wijze in te gaan op vragen via e-mail met directe ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband. Kennisdeling heeft veel aandacht gekregen. Er is een concept ontwikkeld en uitgeprobeerd van leerkrachtenkringen, waarmee een groep collega’s een vijftal bijeenkomsten de eigen kennis uitbreidt en ervaringskennis met elkaar deelt. Er is geïnvesteerd in een databank die is gevuld met kennis en informatie over (te) drukke kinderen, met een beschrijving van kennis op de

directe praktijk gericht en getoetst aan de huidige stand van de wetenschap. Bijeenkomsten met ouders van (te) drukke kinderen hebben geleid tot de erkenning van de grote deskundigheid van ouders en de vaststelling, dat het noodzakelijk is ouders zelf te betrekken bij de professionalisering van leraren. Daar is het idee geboren dat het inzetten van deskundige ouders minder ervaren ouders enorm kan helpen: ouders voor ouders. Op dit moment toetsen en implementeren we een app voor leraren. De app moet leraren gaan helpen de eigen kennis en ervaring in de omgang met drukke of stille en angstige kinderen te benutten ten behoeve van collega’s in de directe omgeving.” Deze vormen van informeel leren van elkaar moeten, zo blijkt uit de enquêtes van het project Leer-Kracht veel beter benut worden! ■

advertentie

DE NIEUWE TI-84 PLUS CE-T

LICHT, SLANK EN GEMAKKELIJKE EXAMENSTAND

- Oplaadbare batterij en lader meegeleverd; lagere kosten* en beter voor milieu
- Examenstand / geheugenblokkering (verplicht tijdens CE 2016)
- Volledige functionaliteit van de TI-84 Plus (Silver Edition)
- Kleurenscherm met backlight en hoge resolutie (240 x 320 pixels)

* Je hoeft geen batterijen meer te kopen. Dat maakt de TI-84 Plus CE-T ongeveer even duur als de TI-84 plus met zwart-wit scherm!

Profiteer nu van de docentenaanbieding.

Ga naar www.education.ti.com/nederland en download het aanbiedingsformulier (onder het kopje service).

www.education.ti.com/nederland

 TEXAS
INSTRUMENTS

OOK EEN WATERTAPPUNT OP SCHOOL?

Kraanwater, de ideale dorstlesser voor leerlingen. Het is gezond, gratis en het zorgt voor minder zwerfafval op het schoolplein en in de buurt.

Een Join the Pipe tappunt is stoer, sterk en makkelijk in gebruik en onderhoud. Hij is er voor zowel binnen als buiten en kan overal worden geplaatst, zolang er maar een waterleiding in de buurt is.

De aansluiting is gratis in het verzorgingsgebied van Vitens en elk tappunt draagt bij aan een drinkwaterproject in Afrika.

Geïnteresseerd?

Neem dan contact met ons op, bel 020 794 22 94 of mail naar nikky@join-the-pipe.org

**GRATIS
DRINKBEKER
VOOR ELKE LEERLING!**

Er worden nog steeds kinderen in hun ontwikkeling bedreigd

Ilja van Haren geeft leiding aan de Kinderpostzegelorganisatie. Een organisatie die er goed voor staat en al generaties lang het begrip 'voor en door kinderen' betekenis geeft. Ingrid Veen is er programmacoördinator. Een gesprek over een organisatie die vooral wil bijdragen aan de kansen van kinderen die in hun ontwikkeling worden of zijn bedreigd.

Kinderpostzegels is in ons land een begrip dat vrijwel iedereen kent. Ouders, leraren, maar ook ministers en bestuurders hebben in hun eigen schooltijd met de zegels gelopen. Ilja van Haren legt uit dat de kern van de inzamelingsactie recht overeind staat en dat het 'voor en door kinderen' blijft motiveren. "Helaas zijn er nog steeds heel wat kinderen die in hun ontwikkeling worden bedreigd. Gelukkig vindt er steeds meer onderzoek naar die bedreigingen plaats. Daar spelen we als fonds graag een rol in." Als voorbeeld van die rol noemt Van Haren het onderzoeksproject 'Druk in de klas'. Daarin deden onderzoekers van de Vrije Universiteit samen met de onderwijspraktijk onderzoek naar de oorzaken en achtergronden van druk gedrag in de klas, maar ook naar effectieve manieren om met drukke kinderen om te gaan.

Aanbellen is spannend

"De opbrengst voor leraren en leerlingen, van de projecten die we ondersteunen vanuit kinderpostzegels, is voor ons een belangrijk meet-snoer. Wat ons betreft moet het heel praktisch zijn, moet het heel laagdrempelig worden overgedragen, bijvoorbeeld het gebruik van

internet. De jaarlijkse kinderpostzegelactie, die weer op stapel staat, bereidt kinderen zo goed mogelijk voor op hun belangrijke taak. Het fonds kiest heel zorgvuldig kinderen uit die optreden als ambassadeurs van de actie. Die kinderen vertellen in hun eigen verhaal waarom het geld kan helpen om bedreigingen om te zetten in kansen."

Over het algemeen wordt het geld van het fonds niet ingezet voor specifieke onderwijsdoelen, maar wordt leren en ontwikkeling breder benaderd. Als voorbeeld noemen Veen en Van Haren de weekendscholen die ze ondersteunen. Van Haren: "We willen vanzelfsprekend niet op de stoel van de school gaan zitten en mikken steeds op het leveren van kansen aan kinderen die ze anders niet krijgen." Ingrid Veen vertelt, dat in samenwerking met 'Petje af', die weekendscholen organiseert, gewerkt wordt aan een organisatievorm die ook in andere steden, op meer locaties kan worden toegepast. Zodat niet overal steeds opnieuw het wiel moet worden uitgevonden. Als ander voorbeeld noemt Van Haren de Stervakantiekampen. Daar krijgen kinderen, naast een weekje vakantie, ook weerbaarheidstrainingen om beter bestand te zijn tegen pesten. En steunt het fonds ook het project School is school, waarin kinderen die dat nodig hebben, worden voorbereid op de overgang van de basisschool naar het voortgezet onderwijs.

Op leraren richten

In de proactieve houding van Kinderpostzegels past ook steeds vaker een project dat zelf wordt geïnitieerd. In het project Leer-Kracht ligt de focus op leraren zelf en op de vaak

grote handelingsverlegenheid van leraren in hun omgang met (te) drukke of met stille en angstige kinderen. Ingrid Veen: "eigenlijk was het voor ons nieuw om een project op te zetten dat zich richt op leraren. Een nieuwe en gedurfde stap. En je ziet dan ook dat het ministerie daar onmiddellijk vragen over stelt. Wij hebben aangegeven, dat het ons ook in dit project gaat om kwetsbare kinderen. Het is natuurlijk duidelijk dat leraren daar een vitale rol in spelen." Van Haren: "Vroeger was het vaak zo dat een school, een organisatie en partij geld kwam vragen voor een project. Inmiddels zijn we een organisatie met kennis van zaken. We werken ook nauw samen met de programmaraden. Behalve een inhoudelijke wegging van de kwaliteit van projecten, zien die raden ook nauwkeurig toe of de dingen die worden ondernomen effectief zijn, succes hebben."

Buitenlandse projecten

Ook uit de ondersteunde projecten in het buitenland blijkt heel nadrukkelijk op welke wijze het moderne fonds Kinderpostzegels wil wer-

ken. Samenwerkend met een lokale NGO komt in landen als Ethiopië en Mali onderwijs van de grond in dorpen waar geen school is. Ilja van Haren: "Als blijkt", uit gesprekken met vertegenwoordigers van een dorpsgemeenschap, met het dorpsbestuur, een dorpsraad en met vrouwengroepen, "dat het dorp een school wil. Dan wordt er een schoolbestuur gevormd. Dat bestuur bestaat voor de helft uit vrouwen. Dat dient niet louter een emancipatoir doel. Maar uit de praktijk is gebleken dat vrouwen daar betere bestuurders zijn. Het dorp moet vervolgens grond ter beschikking stellen, dan leveren wij de materialen en bouwen de mensen zelf hun school. Drie jaar lang steunen we het bestuur, ieder jaar komt er een lokaal bij. In een contract met de lokale overheid is overeengekomen, dat zij de bekostiging na drie jaar overneemt." Ilja schetst een beeld van een vol lokaal met de jongsten (ca. 4 jaar oud) voorin en de oudsten (ca. 16 jaar oud) achterin. "Voor alle kinderen is het de eerste keer dat ze naar school gaan! In de praktijk betekent het dat je eindelijk de armoedespiraal doorbreekt." ■

Nieuw mentorprogramma

De mentor staat er niet alleen voor

De trainers van de cursus 'Snel leren = leuk leren' wilden het programma ook graag op scholen in zetten, daarom ontwikkelde Annemieke Groeneveld van Time 2 Control het nieuwe mentorprogramma Studielift123. De inhoud van de cursus werd hiermee uitgebreid naar een driejarig programma met studievaardigheden, sociale vaardigheden en (meta)cognitieve vaardigheden.

Dit nieuwe mentorprogramma onderscheidt zich door het bijzondere implementatietraject waarin niet alleen mentoren een tweedaagse opleiding krijgen, maar ook vakdocenten een workshop krijgen en ouders een presentatie zodat alle betrokken partijen rondom de leerling kunnen ondersteunen waar nodig. De mentor staat er dus niet alleen voor. Door de betrokkenheid van vakdocenten kunnen de

opgedane studievaardigheden toegepast worden bij alle vakken, en kunnen vakdocenten bijspringen waar nodig.

Snellezen en mindmappen

Tijdens de tweedaagse training leren mentoren zelf snellezen, mindmappen, plannen en overgeheugentechnieken. De achterliggende theorie alsmede de samenhang van alle vaardigheden worden uitgebreid behandeld. Vakdocenten krijgen een workshop van drie uur waarin ze uitleg krijgen over de werking en het mogelijke effect van de studievaardigheden zodat ze ze ondersteunen en waar nodig er aan bij kunnen dragen. De drie leerjaren van Studielift123 zijn zo opgebouwd dat de leerling een eigen profiel creëert waarin onder andere kwaliteiten, vaardigheden, doelen, actiepunten e.d. worden verzameld om zo te komen tot steeds

meer inzicht in zichzelf en toekomstgerichte mogelijkheden qua profiel, studie en beroep.

Enthousiast gebruiker van het mentorprogramma is brugklascoördinator Bert van Laar, Andreas College Locatie Pieter Groen in Katwijk: "In het schooljaar 2014-2015 zijn we in de brugklassen gestart met Studielift123. We zijn er in de mentorlessen mee aan de slag gegaan met als resultaat een generatie brugklassers die beter dan voorheen tools kan hanteren om

goede leerresultaten te behalen. Bovendien hebben we een enthousiaste groep mentoren die met deze methode een zinvol programma van zo'n 30 lessen kan aanbieden. Bij Pieter Groen zijn er het afgelopen schooljaar meer leerlingen opgestroomd en minder leerlingen afgestroomd. Het mentorprogramma heeft hier ook een rol in gespeeld." ■

Meer informatie is te vinden op www.studielift123.nl

15x zien & doen in Dordrecht

Welkom in Dordrecht!

Dordrecht is een stad van water, historie en cultuur. De stad omarmt haar rijke verleden waarin zij floreerde als handelsplaats en waar onder meer de basis werd gelegd voor het Koninkrijk der Nederlanden. De historie is tot op de dag van vandaag terug te zien met het ontelbaar aantal monumenten dat de stad kent. Naast de historie, heeft ook water en de strijd met water Dordrecht gevormd. Deze strijd gaf de stad – met een eigen drierivierenpunt – haar karakter, schilderachtige havens, maar ook het unieke Nationaal Park de Biesbosch. Ontdek de oudste stad van Holland en proef de sfeer van een stad die nog steeds geschiedenis schrijft.

1. Grote Kerk

De Grote Kerk, met haar onmiskenbare scheve toren, is beeldbepalend in het stadsgezicht van Dordrecht. De Grote Kerk is een Brabantgotische kruisbasiliek en herbergt onder andere een uniek Bachorgel en intrigerende glas in lood ramen. Een klim van 275 treden naar de top van de toren van 65 meter geeft een adembenemend uitzicht over de stad.

www.grotekerk-dordrecht.nl

2. Dordrechts Museum

Het Dordrechts Museum is niet alleen een belangrijk museum voor de stad, het is ook een van de oudste en belangrijkste stedelijke musea van Nederland. De collectie omvat een indrukwekkende verzameling van zowel internationale en Nederlandse schilderkunst met topstukken van onder andere Ary Scheffer en Ferdinand Bol. Het museum heeft wisselende tentoonstellingen waarin bezoekers een uitgebreid beeld van moderne en hedendaagse kunst krijgen.

www.dordrechtmuseum.nl

3. Winkelen

Het winkelhart van Dordrecht is, samen met de straten die hier op uitkomen, het Statenplein. Het aanbod van winkels varieert van grote winkelketens, leuke brocante winkels en veel couleur locale. Iedere donderdag is het koopavond het is elke zondag koopzondag in het centrum. Tevens is er op vrijdag en zaterdag weekmarkt op de Sarisgang en Statenplein.

4. Ark van Noach

De Ark van Noach is een replica van het oudste en grootste houten schip ter wereld. Het schip biedt een leuk uitstapje voor jong en oud met echte en replica dieren, presentaties over de geschiedenis van Noach, een restaurant en verschillende filmzalen.

www.arkvannoach.com

5. Het Hof van Nederland

In de Statenzaal van Het Hof van Nederland vond in 1572 de Eerste Vrije Statenvergadering plaats waarmee de fundering voor een vrije staat werd gelegd. Na een grondige renovatie is Het Hof van Nederland op 27 april 2015 heropend door Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima. Het is een moderne interactieve en multimediale expositie die bezoekers drie belangrijke mijlpalen in de Nederlandse geschiedenis laat herbeleven.

www.hethofvannederland.nl

6. Nationaal Park De Biesbosch

Nationaal Park de Biesbosch biedt een unieke natuurbeleving als een van de weinige zoetwatergetijdgebieden in Europa. Dit avontuurlijke doolhof van rivieren, waterbekkens en wilgenbossen bevindt zich op 5 km afstand van het centrum. Ontdek de ruige natuur per fluisterboot, kano of te voet en spot vele vogels, vissen en misschien wel de bever!

www.actiefindebiesbosch.nl

7. Sfeervol eten & drinken

Het Scheffersplein, Statenplein en het Groot-hoofd zijn echte horecapleinen. In het vroege voorjaar kan er al genoten worden van een hapje en een drankje op één van de terrassen. Het Scheffersplein, met het standbeeld van Ary Scheffer, is het terrassenplein bij uitstek. Op het Groot-hoofd is het tevens goed vertoeven én het biedt een prachtig uitzicht op het drierivierenpunt, het drukst bevaren rivierenpunt in Europa. Ook in de havens en in zijstraatjes zijn leuke restaurants, verborgen lunchplekken en terrasjes te vinden voor een leuke middag of avond uit.

8. Cultureel Dordrecht

Op cultureel gebied heeft Dordrecht veel te bieden. Het Energiehuis is de plek in de regio waar eigentijdse podiumkunsten samenkomen en waar onder andere Poppodium Bibelot grote Nederlandse namen programmeert. Tevens is er de unieke Schouwburg Kunstmin, dat na een grondige renovatie is heropend in november 2014. Daarnaast dragen musea als het Onderwijsmuseum, Huis van Gijn, het Dordts Patriciershuis, Museum 1940-1945 en het Nationaal Medisch Museum met hun vaste collecties en wisselende tentoonstellingen bij aan het culturele aanbod van de stad.

www.cultuurindordrecht.nl en
www.uitagendadordrecht.nl

9. rondvaarten

Van het voorjaar tot het najaar kunt u genieten van de bijzondere waterwandelingen van de stad met verschillende rondvaartboten. Vanaf de Wijnbrug vaart de Dordtevaar, een elektrische, open fluisterboot. Vanaf de Pottenkade varen de boten van de gebroeders Barone. Beide rondvaartboten varen door de historische havens en laat plekjes zien die anders verborgen blijven zoals druppelende bruggen, donkere doorkijkjes en kolossale pakhuizen.

www.dordtevaar.nl en www.ibarone.nl

10. Historische havens

Door de strategische ligging ontwikkelde Dordrecht zich in de Middeleeuwen met het Stapelrecht tot een belangrijke handelsplaats van wijn, hout, suiker en graan. Lopend langs de binnenwateren zijn de belangrijke overslaggoederen van destijds nog duidelijk terug te vinden, zoals de namen Wijnstraat en Wijnhaven verraden. Aan de Pottenkade, naast de Grote Kerk, verkochten pottenbakkers hun aardewerken koopwaar. Vandaag de dag zijn de havens veelal in gebruik als jachthavens, maar de historische sfeer is nooit verdwenen.

11. Maak een stadswandeling

De beste manier om de mooie binnenstad van Dordrecht te bekijken is te voet. Bijintree | VVV zijn verschillende wandelroutes en stadswandelingen beschikbaar, waaronder 'Rondje Dordt'. Deze stadswandeling leidt langs de mooiste plekjes in het historisch centrum.

www.vvvdordrecht.nl

12. Kunst & antiek

De historische binnenstad van Dordrecht biedt een scala aan galeries en kunst- en antiekwinkels. Struinen langs al deze zaken, en op zoek gaan naar dat ene boek of andere curiosa, kan gemakkelijk met de wandeling Kunstrandje Dordt. Alle deelnemende zaken zijn, naast de reguliere openingstijden, iedere eerste zondag van de maand geopend van 12.00 uur tot 17.00 uur.

www.kunstrandje.nl

13. Villa Augustus

Villa Augustus, op het terrein van Wantij, bestaat uit twee unieke rijksmonumenten: de watertoren en het pompgebouw. Binnen de gemetselde omheining bevindt zich een oase van groen en rust midden in de stad met prachtig aangelegde tuinen en kas-

sen. Daarnaast is er ook een hotel en café-restaurant en marktplaats waar de producten uit de tuin in de gerechten verwerkt en verkocht worden.

www.villa-augustus.nl

14. Monumenten

De rijke historie van Dordrecht is op bijna iedere straathoek terug te zien in de honderden monumenten in de binnenstad. Panden gebouwd in verschillende stijlen, van gotisch tot Jugendstil, wisselen elkaar af. Markante gebouwen die het bewonderen waard zijn, zijn onder andere het Stadhuis, 't Zeepaert en Stokholm.

www.monumentenindordrecht.nl

15. Bezoek een evenement

Dordrecht is een levendige stad met kleurrijke, verrassende en bovenal gezellige evenementen die bezoekers trekken uit het hele land en zelfs daarbuiten. Jaarlijkse, bekende evenementen zijn:

- Dancetour - Koningsdag, 27 april
- Dordt in Stoom - medio mei (2016), eens per twee jaar
- Wantijpop - 2e zaterdag in juni
- Zomerkermis - laatste twee weken in juni
- Dordtse Boekenmarkt - 1e zondag in juli
- Big Rivers Festival - begin juli
- Open Monumentendagen - 2e weekend in september
- Bachfestival Dordrecht - medio september (2016), eens per twee jaar
- Sinterklaashuis - eind november, begin december
- Kerstmarkt & Kerstijbaan Dordrecht - medio december

www.centrumdordrecht.nl
Kijk voor de volledige UITagenda op

Meer toeristische informatie?

Intree Dordrecht is het informatiecentrum van Dordrecht, ook het VVV kantoor is hier gevestigd. Wie alles wil weten over evenementen, cultuur, recreatie, natuur en stadswandelingen kan hier terecht.

www.intreedordrecht.nl